

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Prop. 38 S

(2017–2018)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Samtykke til ratifikasjon av
Europarådets konvensjon av 25. oktober 2007
om beskyttelse av barn mot seksuell utnytting
og seksuelt misbruk

Innhold

1	Innledning	5	4	Økonomiske og administrative konsekvenser	10
2	Nærmere om de enkelte bestemmelser i konvensjonen	6	5	Konklusjon og tilråding	10
3	Konvensjonsbestemmelsene og forholdet til norsk rett	9		Forslag til vedtak om samtykke til ratifikasjon av Europarådets konvensjon av 25. oktober 2007 om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk	12
3.1	Materiell strafferett (konvensjonen kapittel VI)	9			
3.2	Etterforsking, straffeforfølgning og prosessuelle regler (konvensjonen kapittel VII)	10			
				Vedlegg	
			1	Europarådets konvensjon om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk	13

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Prop. 38 S

(2017–2018)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Samtykke til ratifikasjon av Europarådets konvensjon av 25. oktober 2007 om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk

*Tilråding fra Utenriksdepartementet 12. januar 2018,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Innledning

Europarådets ministerkomité vedtok 12. juli 2007 en konvensjon om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk (CETS 201). Konvensjonen ble åpnet for undertegning på den europeiske justisministerkonferansen på Lanzarote 25. oktober 2007. Formålet med konvensjonen er å forebygge og bekjempe alle former for seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn, beskytte rettighetene til barn som er utsatt for slike overgrep og å fremme nasjonalt og internasjonalt samarbeid mot slike overgrep.

Arbeidsgruppen som fremforhandlet konvensjonsutkastet begynte sitt arbeid september 2006. Konvensjonsutkastet ble utarbeidet i Europarådets styringskomité for strafferett (CDPC). Norge var representert under hele prosessen. Norge undertegnet konvensjonen da den ble åpnet for undertegning 25. oktober 2007. Konvensjonen trådte i kraft 1. juli 2010 etter at minst fem land hadde ratifisert konvensjonen, hvorav minst tre land måtte være medlemmer av Europarådet, jf. artikkel 45. Konvensjonen er per 4. januar 2018 undertegnet av 47 stater, hvorav 42 stater også har ratifisert den.

På undertegningstidspunktet ble det lagt til grunn at gjennomføringen av konvensjonen ville kreve enkelte lovendringer, som igjen har ført til at man fra norsk side har måttet vente med ratifikasjon. De nødvendige lovendringene er nå gjennomført. For det første ble det ved ikraftsettingen av straffeloven gjennomført endringer slik at konvensjonens krav på den materielle strafferettens område er oppfylt, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) og nedenfor i punkt 3.1. For det andre er det foretatt lovendringer for å oppfylle konvensjonens krav til etterforskning, strafforfølgning og prosessuelt regelverk, jf. Ot.prp. nr. 11 (2007–2008) og nedenfor i punkt 3.2. Konvensjonsforpliktelsene for øvrig angår flere departementers områder, og alle relevante departementer har blitt trukket inn i arbeidet med å vurdere om forpliktelsene er oppfylt. Norge antas også å oppfylle de øvrige forpliktelsene som følger av konvensjonen. Konvensjonen kan dermed ratifiseres uten at det krever ytterligere lovendringer.

Som varslet i Prop. 42 L (2015–2016) punkt 2.3 side 8 fremmes med dette en proposisjon om samtykke til ratifikasjon av konvensjonen. Konvensjonen antas å være en sak av særlig stor viktighet slik at Stortingets samtykke til ratifikasjon er nød-

vendig i medhold av Grunnloven § 26, annet ledd. Arbeidet med spørsmålet om norsk ratifikasjon har vært ledet av Justis- og beredskapsdepartementet.

Konvensjonen i engelsk originaltekst med oversettelse til norsk følger som trykt vedlegg til proposisjonen.

2 Nærmere om de enkelte bestemmelser i konvensjonen

Reglene i konvensjonen kan deles inn i syv hovedkategorier: 1) forebyggende tiltak, 2) krav til nasjonal samordning og samarbeid, 3) tiltak for å beskytte og bistå ofre, 4) behandlingstilbud og andre tiltak overfor seksuallovbrytere (omtalt som intervensjonsprogrammer og intervensjons-tiltak), 5) materielle straffebestemmelser, 6) prosessuelle regler og 7) bestemmelser om internasjonalt samarbeid.

Kapittel I Formål, prinsippet om ikke-diskriminering og definisjoner

I *fortalen* uttrykker partene sitt felles mål, som er å beskytte barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk, uansett hvem overgriperen er, og å gi bistand til ofrene. Partene viser til behovet for å utarbeide et omfattende internasjonalt instrument om de forebyggende, beskyttende og strafferettslige aspekter i kampen mot alle former for seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn, og om opprettelsen av en egen overvåkingsmekanisme.

Artikkel 1 angir konvensjonens formål. Det er å forebygge og bekjempe seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn og å beskytte rettighetene til barn som er ofre for slik utnyttning og slikt misbruk. Videre har konvensjonen som formål å fremme internasjonalt samarbeid mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn. For å sikre at partene gjennomfører konvensjonens bestemmelser på en effektiv måte, gir konvensjonen anvisning på opprettelse av en egen overvåkingsmekanisme.

Artikkel 2 inneholder prinsippet om ikke-diskriminering. Partene skal gjennomføre konvensjonen uten diskriminering på noe grunnlag.

Artikkel 3 inneholder definisjoner av kjernebegreper i konvensjonen. Barn er definert som personer under 18 år. Seksuell utnyttning og misbruk av barn er definert som handlinger som er omfattet av artikkel 18-23 (kriminaliseringsforpliktelsene). Ofre er definert som barn som er

utsatt for seksuell utnyttning eller seksuelt misbruk.

Kapittel II Forebyggende tiltak

Artikkel 4 pålegger partene å treffe de tiltak som er nødvendige for å forebygge alle former for seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn, og for å gi barn beskyttelse.

Artikkel 5 gjelder bevisstgjøring og opplæring av personer som arbeider i kontakt med barn og krav om å sikre at slike personer ikke er domfelt for seksuell utnyttning eller seksuelt misbruk av barn.

Artikkel 6 gjelder opplæring for barn. Partene skal sikre at barn gjennom grunnskoleutdanning og videregående opplæring får informasjon om risikoen for seksuell utnyttning og seksuelt misbruk, og om hvordan de kan beskytte seg selv.

Artikkel 7 gjelder tilbud om forebyggende intervensjonsprogrammer eller intervensjons-tiltak (for eksempel medisinsk eller psykologisk behandling) til personer som frykter at de kan komme til å begå en handling fastsatt som straffbar etter konvensjonen.

Artikkel 8 gjelder tiltak rettet mot allmennheten, slik som bevisstgjøringkampanjer og tiltak mot spredning av materiale som reklamerer for handlinger som er fastsatt som straffbare etter konvensjonen.

Artikkel 9 gjelder tilrettelegging for deltakelse av barn, privat sektor, mediene og sivilsamfunnet i utvikling og gjennomføring av politikk som forebygger seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn.

Kapittel III Spesialiserte myndigheter og samordningsorganer

Artikkel 10 gjelder nasjonale samordnings- og samarbeidstiltak. *Artikkel 10* nr. 1 fastsetter at partene skal treffe tiltak for å sikre samordning på nasjonalt eller lokalt plan mellom de etater som har ansvar for å beskytte mot, forebygge og bekjempe seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn. Partene skal treffe tiltak for å opprette eller oppnevne uavhengige nasjonale eller lokale institusjoner som fremmer og verner om barnas rettigheter (nr. 2 bokstav a) og mekanismer for datainnsamling eller kontaktpunkter (nr. 2 bokstav b). Partene skal videre oppmuntre til samarbeid mellom kompetente statlige myndigheter, sivilsamfunnet og privat sektor for å hindre og bekjempe seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn.

Kapittel IV Beskyttelsestiltak og bistand til ofre

Artikkel 11 etablerer prinsipper for beskyttelsestiltak og bistand til ofre. Artikkel 11 fastsetter at partene skal opprette effektive sosiale programmer og etablere tverrfaglige strukturer som kan gi nødvendig støtte til ofrene, deres nære pårørende og enhver som har omsorgen for dem. Slik støtte skal også gis dersom aldersfastsettelsen er usikker, inntil alder er fastsatt.

Artikkel 12 gjelder rapportering om mistanke om seksuell utnyttning eller seksuelt misbruk. Det fastsettes at taushetsplikt ikke skal være til hinder for at man kan rapportere om seksuell utnyttning eller seksuelt misbruk.

Artikkel 13 gjelder opprettelse av informasjonstjenester, slik som hjelpelinjer over telefon eller internett, som kan gi informasjon til dem som tar kontakt.

Artikkel 14 gjelder bistand til ofre. Partene skal treffe de tiltak som er nødvendige for å bistå ofrene langsiktig og kortsiktig med deres fysiske og psykososiale rehabilitering (nr. 1). Bistanden skal om nødvendig også omfatte personer som står barnet nær (nr. 4).

Kapittel V Intervensjonsprogrammer eller intervensjonstiltak

Artikkel 15 til 17 gjelder generelle prinsipper for tilbud om intervensjonsprogrammer eller intervensjonstiltak (for eksempel medisinsk eller psykologisk behandling) til personer som er under strafforfølgning for eller er domfelt for seksuell utnyttning eller seksuelt misbruk av barn. Partene skal sikre at effektive intervensjonsprogrammer eller intervensjonstiltak er tilgjengelige for den nevnte persongruppen. Siktemålet er å forebygge og minimalisere risikoen for gjentatte straffbare handlinger av seksuell art mot barn.

Kapittel VI Materiell strafferett

Artikkel 18 til 23 pålegger statene å kriminalisere nærmere angitte handlinger som er definert som seksuelt misbruk av barn (artikkel 18), handlinger knyttet til barn som utnyttes til prostitusjon (artikkel 19), handlinger knyttet til fremstilling av seksuelle overgrep mot barn eller fremstilling som seksualiserer barn (artikkel 20), handlinger knyttet til barns deltakelse i pornografiske opptredener (artikkel 21), og at et barn under den seksuelle lavalder blir vitne til seksuelt misbruk eller seksuelle aktiviteter (artikkel 22). Videre pålegges partene å kriminalisere forsettlig

forslag fra en voksen person, fremsatt ved bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi, om å møte et barn under den seksuelle lavalder for det formål å utøve seksuelle aktiviteter med mindreårige eller å produsere fremstilling av seksuelle overgrep mot barn eller fremstilling som seksualiserer barn, når forslaget har vært etterfulgt av konkrete handlinger som leder frem til et slikt møte («grooming») (artikkel 23).

Artikkel 24 inneholder bestemmelser om medvirkning og forsøk. Partene pålegges å kriminalisere forsettlig medvirkning til og forsettlig forsøk på å begå en handling som er straffbar etter konvensjonen. For forsøk gjøres det noen unntak fra kriminaliseringsforpliktelsens rekkevidde.

Artikkel 25 gjelder statenes jurisdiksjon. Etter artikkel 25 nr. 1 skal partene treffe nødvendige tiltak for å etablere jurisdiksjon over enhver straffbar handling etter konvensjonen når handlingen er begått på deres territorium (bokstav a), om bord på skip som fører deres flagg (bokstav b), om bord i et luftfartøy som er registrert i henhold til deres lovgivning (bokstav c), av en av deres statsborgere (bokstav d) eller av en person som er bosatt på deres territorium (bokstav e). Etter artikkel 25 nr. 2 skal partene sikre jurisdiksjon over enhver straffbar handling etter konvensjonen når handlingen er begått mot av en av deres statsborgere eller en person som er bosatt på deres territorium. Artikkel 25 nr. 3 til 9 gir nærmere regler for jurisdiksjon samt åpner opp for unntak fra visse regler.

Artikkel 26 gir regler om juridiske personers ansvar. Partene skal sikre at en juridisk person på nærmere angitte vilkår kan holdes ansvarlig for en straffbar handling etter konvensjonen (nr. 1). Etter artikkel 26 nr. 3 kan ansvaret være av straffrettslig, sivilrettslig eller administrativ art.

Artikkel 27 pålegger statene å sikre at straffbare handlinger etter konvensjonen kan straffes med effektive, forholdsmessige og avskrekkende sanksjoner (nr. 1). Statene skal videre sikre at juridiske personer som holdes ansvarlige ilegges effektive, forholdsmessige og avskrekkende sanksjoner (nr. 2). Artikkel 27 nr. 3 til nr. 5 inneholder bestemmelser om inndragning, beslag, stenging av virksomhet og andre tiltak overfor overgripere.

Artikkel 28 inneholder bestemmelser om straffskjerpende omstendigheter. Artikkel 28 forplikter partene til å sikre at nærmere angitte omstendigheter kan betraktes som skjerpene ved fastsettelse av straffereaksjoner for straffbare handlinger etter konvensjonen, i den grad de ikke allerede er en del av den straffbare handlingen. Blant de straffskjerpende omstendighetene som listes opp i bok-

stav a til g er at handlingen har påført offerets fysiske eller psykiske helse alvorlig skade (bokstav a), er begått mot et særlig sårbart offer (bokstav c) eller er begått av et familiemedlem, en person som bor sammen med barnet eller en person som har misbrukt sin stilling (bokstav d).

Artikkel 29 bestemmer at partene ved fastsettelsen av sanksjoner skal kunne ta i betraktning rettskraftige dommer avsagt av andre konvensjonsstater for handlinger fastsatt som straffbare etter konvensjonen.

Kapittel VII Etterforskning, strafforfølgning og prosessuelle regler

Artikkel 30 inneholder generelle prinsipper for etterforskning og strafforfølgning i saker om handlinger fastsatt som straffbare etter konvensjonen. I artikkel 30 nr. 1 slås det fast som generelt prinsipp at hver part skal sikre at etterforskning og strafforfølgning gjennomføres på den måten som er best for barnet og med respekt for barnets rettigheter. I artikkel 30 nr. 2 heter det at hver part skal anta en beskyttende tilnærming til offeret og påse at etterforskning og strafforfølgning ikke forverrer barnets traumer, og at straffesaken følges med bistand der dette er på sin plass. Etter artikkel 30 nr. 3 skal hver part videre påse at etterforskning og strafforfølgning i saker om seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn prioriteres og gjennomføres uten unødig forsinkelse.

Artikkel 31 gjelder generelle tiltak for å beskytte og bistå ofrene. Partene skal treffe nødvendige tiltak for å beskytte ofrenes rettigheter og interesser, herunder deres særlige behov når de opptrer som vitne, på alle stadier av etterforskningen og strafforfølgingen. Dette omfatter blant annet informasjon om rettigheter, hjelpetiltak og prosessen med etterforskning og rettsforfølgning, informasjon om løslatelse av den straffeforfulgte eller straffedømte, mulighet til å bli hørt, skjerming av privatliv og sikkerhet (nr. 1). Videre skal partene sørge for at ofrene har tilgang på retts hjelp, gratis om forholdene tilsier det, når det er mulig for dem å ha status som part i en straffesak (nr. 3) samt annen bistand i forbindelse med en straffesak.

Artikkel 32 pålegger partene å sikre at etterforskning eller rettsforfølgning av handlinger fastsatt som straffbare etter konvensjonen ikke er betinget av en anmeldelse eller anklage fra offerets side, og at rettsforfølgningen kan fortsette selv om offeret har trukket tilbake sin forklaring.

Artikkel 33 gjelder krav til foreldelsesfrister for visse av de straffbare handlingene etter kon-

vensjonen og fastsetter at foreldelsesfristen må løpe en viss tid etter oppnådd myndighetsalder.

Artikkel 34 gjelder krav til etterforskningen i saker om handlinger fastsatt som straffbare etter konvensjonen. Artikkel 34 nr. 1 pålegger partene å sikre at personer, enheter eller avdelinger med etterforskningsansvar har spesialkompetanse på å bekjempe seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn, eller at det gis opplæring om dette. Etter nr. 2 skal statene sikre at usikkerhet om alderen til offeret ikke skal forhindre etterforskning.

Artikkel 35 har bestemmelser om avhør av barn. Partene skal blant annet sikre at barnet avhøres uten unødig forsinkelse etter at forholdene er rapportert til kompetente myndigheter (nr. 1 bokstav a), om nødvendig i lokaler som er utformet eller tilrettelagt for formålet (nr. 1 bokstav b) og av fagfolk som er opplært til å foreta slike avhør (nr. 1 bokstav c). Partene skal videre sikre at alle avhør av offeret, eller vitneavhør av barn, kan tas opp på video som kan godtas som bevis under rettsforhandlingene (nr. 2).

Artikkel 36 inneholder bestemmelser om domstolsbehandlingen i saker om handlinger fastsatt som straffbare etter konvensjonen. Partene skal sikre at alle involverte i saken kan få opplæring om barns rettigheter og om seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn (nr. 1), samt at rettsmøtet etter dommerens beslutning kan gjennomføres uten publikum til stede og at offeret kan avgi forklaring uten selv å være til stede (nr. 2).

Kapittel VIII Registrering og lagring av data

Artikkel 37 inneholder bestemmelser om registrering og lagring av opplysninger om sedelighetsdømte. Partene skal treffe de tiltak som er nødvendige for, i samsvar med relevante bestemmelser om personvern mv. i nasjonalt lovverk, å innhente og lagre data om identitet og genetisk profil (DNA) for personer som er domfelt for handlinger som er straffbare etter konvensjonen (nr. 1). Partene skal videre sikre at slike opplysninger kan overføres til en annen parts kompetente myndigheter (nr. 2).

Kapittel IX Internasjonalt samarbeid

Artikkel 38 gjelder generelle prinsipper for og tiltak i forbindelse med internasjonalt samarbeid. Artikkel 38 nr. 1 pålegger partene, så langt det er mulig, å samarbeide med hverandre om forebygging og bekjempelse av seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn, om beskyttelse og

bistand til ofrene og om etterforskning eller strafforfølgning i forbindelse med straffbare handlinger etter konvensjonen.

Kapittel X Overvåkningsmekanisme

Artikkel 39 etablerer en partskomité, som skal være sammensatt av representanter fra konvensjonspartene. *Artikkel 40* omhandler deltakelse av andre representanter i partskomiteen. *Artikkel 41* regulerer partskomiteens oppgaver, som blant annet er å overvåke gjennomføringen av konvensjonen (nr. 1) og å legge forholdene til rette for innhenting, analyse og utveksling av opplysninger, erfaringer og god praksis mellom statene (nr. 2).

Kapittel XI Forholdet til andre internasjonale avtaler

Artikkel 42 og 43 omhandler forholdet til andre internasjonale avtaler. Konvensjonen skal ikke ha noen innvirkning på rettigheter og forpliktelser som følger av FNs barnekonvensjon og den valgfrie protokollen om salg av barn, barneprostitusjon og barnepornografi, og heller ikke på rettigheter eller forpliktelser som følger av andre internasjonale instrumenter.

Kapittel XII Endring av konvensjonen

Artikkel 44 gir regler om prosedyren for endringer i konvensjonsteksten.

Kapittel XIII Sluttbestemmelser

Artikkel 45 inneholder regler om undertegning og ikrafttredelse. Konvensjonen er gjenstand for undertegning og etterfølgende ratifikasjon eller godkjenning (nr. 1 og nr. 2). Den skal tre i kraft den første dag i måneden som følger etter et tidsrom på tre måneder etter den dag fem signatarer, hvorav minst tre er medlemsstater i Europarådet, har gitt sitt samtykke til å være bundet av konvensjonen (nr. 3).

Artikkel 46 regulerer tiltredelse til konvensjonen for stater som ikke er medlemmer av Europarådet.

Artikkel 47 gir regler om territorial anvendelse av konvensjonens bestemmelser.

Artikkel 48 slår fast at det ikke er mulig å ta forbehold mot forpliktelser i konvensjonen unntatt der dette er særlig spesifisert.

Artikkel 49 gir regler om at konvensjonen kan sies opp med tre måneders varsel.

Artikkel 50 gir regler om underretninger om forhold som angår konvensjonen, slik som under-

tegninger, deponering av ratifikasjonsdokument og oppsigelse.

3 Konvensjonsbestemmelsene og forholdet til norsk rett

3.1 Materiell strafferett (konvensjonen kapittel VI)

Behovet for lovendringer for å oppfylle konvensjonens forpliktelser på det strafferettslige området ble vurdert i forbindelse med forslag til kapittel 26 om seksuallovbrudd i straffeloven, se Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) Om lov om endringer i straffeloven 20. mai 2005 nr. 28 (siste delproposisjon – slutføring av spesiell del og tilpasning av annen lovgivning). Departementet vurderte det slik at straffeloven 1902 i all hovedsak oppfylte konvensjonsforpliktelsene på det strafferettslige området, men at det likevel var behov for visse tilpassninger i straffeloven 1902 for å oppfylle konvensjonens krav. Konvensjonen kunne dermed ikke ratifiseres før den nye straffeloven trådte i kraft eller før nødvendige endringer ble gjort i straffeloven 1902.

Når det gjaldt den nye straffeloven, viste departementet til at straffeloven kapittel 26 om seksuallovbrudd er utformet slik at det oppfylder konvensjonens forpliktelser på den materielle strafferettens område. Det vises til Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) punkt 7.1 side 207 hvor det uttales:

«Utformingen av forslaget til bestemmelser om seksuelle overgrep mot mindreårige har også tatt hensyn til forpliktelsene i Europarådets konvensjon om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk, jf. nedenfor i punkt 7.2.2. Dette har ført til enkelte nye bestemmelser og utvidelser av straffebestemmelser sammenlignet med straffeloven 1902.»

Departementet vurderte at forpliktelsene i artikkel 18 om seksuelt misbruk ble oppfylt gjennom forslaget til straffeloven §§ 291, 295, 299, 302 og 312 til 314, at forpliktelsene i artikkel 19 om barn som utnyttes til prostitusjon ble oppfylt ved straffeloven §§ 257 og 309, at forpliktelsene i artikkel 20 om handlinger som dreier seg om fremstilling av seksuelle overgrep mot barn eller fremstilling som seksualiserer barn ble oppfylt ved straffeloven § 311, og at forpliktelsene i artikkel 21 om handlinger som gjelder et barns deltakelse i pornografisk opptreden ble oppfylt hovedsakelig ved straffeloven §§ 257, 305 og 310. Forpliktelsene i

artikkel 22 om korrumpasjon av barn ble vurdert oppfylt ved straffeloven § 305, og forpliktelsene i artikkel 23 om såkalt «grooming» ble vurdert oppfylt ved straffeloven § 306. Kravene til kriminalisering av forsøk og medvirkning ble vurdert oppfylt ved straffeloven §§ 15 og 16.

Konvensjonens krav til jurisdiksjon i artikkel 25 ble vurdert oppfylt ved straffeloven §§ 4, 5 og 6, og forpliktelsene i artikkel 33 om foreldelsesfrist ble vurdert oppfylt ved straffeloven § 87 samt de øvrige reglene om foreldelse i straffeloven kapittel 15.

For en nærmere gjennomgang av disse bestemmelsene vises det til Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) punkt 7 side 207–276.

Straffeloven trådte i kraft 1. oktober 2015, og det er dermed ikke behov for ytterligere lovendringer på den materielle strafferettens område for å kunne ratifisere konvensjonen.

3.2 Etterforskning, strafforfølgning og prosessuelle regler (konvensjonen kapittel VII)

Konvensjonens krav til etterforskning, strafforfølgning og prosessuelt regelverk ble vurdert i Ot.prp. nr. 11 (2007–2008) Om lov om endringer i straffeprosessloven mv. (styrket stilling for fornærmede og etterlatte), jf. punkt 4 side 18–21. Departementet vurderte det slik at med lovforslagene ville konvensjonsforpliktelsene knyttet til etterforskning, strafforfølgning og prosessuelt regelverk bli oppfylt. Departementet uttaler i punkt 4.4 side 20 og 21:

«D e p a r t e m e n t e t slutter seg til utvalgets utredning av Norges internasjonale forpliktelser på området.

Forslagene i proposisjonen bidrar etter departementets oppfatning til å oppfylle Norges internasjonale forpliktelser overfor dem som er utsatt for lovbrudd, herunder den nye anbefalingen fra Europarådets ministerkomité og Europarådets konvensjon om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk.

Departementet mener samtidig at forslagene ligger innenfor rammen av de folkerettslige forpliktelsene som Norge har i forhold til siktede.»

Forpliktelsene som følger av konvensjonen kapittel VII er i tillegg omtalt i Ot.prp. nr. 11 (2007–2008) i punktene der de tematisk hører hjemme. Artikkel 30 nr. 1 og 2 om at etterforskning og strafforfølgning må gjennomføres på den måten som er best for barnet og artikkel 35 om avhør av barn, er omtalt i proposisjonen punkt 9.5 side 53

og 55 om avhør av mindreårige. Artikkel 31 nr. 1 bokstav a om retten til informasjon er omtalt i proposisjonen punkt 9.4.1 side 45 om informasjonsrettigheter. Artikkel 30 nr. 3 om at etterforskning og strafforfølgning av saker om seksuell utnyttning og seksuelt misbruk prioriteres og gjennomføres uten unødig forsinkelse, er omtalt i proposisjonen punkt 9.6.4 side 60 om frist for påtaleavgjørelse og i punkt 9.7.6 side 66 om frist for å beramme hovedforhandling. Artikkel 31 nr. 1 bokstav c er omtalt i punkt 9.7.2 side 62 om innspill til bevisoppgave.

For ordens skyld nevnes at artikkel 33 om foreldelsesfrist, som i konvensjonen er plassert i kapittel VII om etterforskning, strafforfølgning og prosessuelle regler, er omtalt ovenfor i punkt 3.1 om materiell strafferett.

Forslagene i Ot.prp. nr. 11 (2007–2008) ble vedtatt av Stortinget og trådte i kraft 1. juli 2008. Det er dermed ikke behov for ytterligere lovendringer for å oppfylle konvensjonens krav til etterforskning, strafforfølgning og prosessuelt regelverk for å kunne ratifisere konvensjonen.

Også andre lovendringer som er foreslått på dette området har tatt hensyn til forpliktelsene etter konvensjonen, jf. for eksempel følgende uttalelse i Prop. 112 L (2014–2015) Endringer i straffeprosessloven (avhør av barn og andre særlige sårbare fornærmede og vitner) punkt 4.2.2.2 side 21:

«Ettersom det arbeides med å ratifisere konvensjonen, gir konvensjonen rammer for utformingen av nytt regelverk om avhør av barn som er fornærmet eller annet vitne i straffesaker.»

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Ratifikasjon av konvensjonen antas ikke å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning, idet konvensjonen ikke vil kreve lovendringer eller andre tiltak utover de som allerede er iverksatt.

5 Konklusjon og tilråding

Konvensjonen etablerer et omfattende og helhetlig regelverk for å forebygge og bekjempe seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn. Konvensjonsforpliktelsene er ikke begrenset til overgrep som typisk skjer i kommersiell sammenheng. Seksuelle aktiviteter med mindreårige,

voldtekt, incest mv. også utenfor kommersiell sammenheng er omfattet. Ellers etablerer konvensjonen utvidede kriminaliseringsforpliktelser sammenlignet med andre instrumenter på området som Norge er bundet av. Gjennom nokså vidtrekkende jurisdiksjonsbestemmelser skal konvensjonen også kunne bidra til å bekjempe såkalt sex-turisme. Det nevnes også at konvensjonen inneholder et bredt spekter av forebyggende tiltak og hjelpe- og støttetiltak for ofrene og tiltak overfor seksuallovbrytere.

Norge antas å oppfylle alle konvensjonens krav. Det er viktig at Norge støtter innsatsen mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn ved å ratifisere konvensjonen.

Justis- og beredskapsdepartementet tilrår at Norge ratifiserer Europarådets konvensjon av 25. oktober 2007 om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk. Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

Utenriksdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om samtykke til ratifikasjon av Europarådets konvensjon av 25. oktober 2007 om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om samtykke til ratifikasjon av Europarådets konvensjon av 25. oktober 2007 om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til vedtak om samtykke til ratifikasjon av Europarådets konvensjon av 25. oktober 2007 om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk

I

Stortinget samtykker i ratifikasjon av Europarådets konvensjon av 25. oktober 2007 om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk.

Vedlegg 1**Council of Europe
Convention on the
Protection of Children
against Sexual
Exploitation and Sexual
Abuse¹****Europarådets
konvensjon om
beskyttelse av barn
mot seksuell utnyttning
og seksuelt
misbruk¹***Preamble*

The member States of the Council of Europe and the other signatories hereto;

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve a greater unity between its members;

Considering that every child has the right to such measures of protection as are required by his or her status as a minor, on the part of his or her family, society and the State;

Observing that the sexual exploitation of children, in particular child pornography and prostitution, and all forms of sexual abuse of children, including acts which are committed abroad, are destructive to children's health and psycho-social development;

Observing that the sexual exploitation and sexual abuse of children have grown to worrying proportions at both national and international level, in particular as regards the increased use by both children and perpetrators of information and communication technologies (ICTs), and that preventing and combating such sexual exploitation and sexual abuse of children require international co-operation;

Considering that the well-being and best interests of children are fundamental values shared by all member States and must be promoted without any discrimination;

Fortale

Europarådets medlemsstater og andre som har undertegnet denne konvensjon,

som tar i betraktning at det er Europarådets mål å oppnå større enhet mellom medlemmene,

som tar i betraktning at ethvert barn har rett til slike beskyttelsestiltak som dets stilling som mindreårig krever fra familiens, samfunnets og statens side,

som konstaterer at seksuell utnyttning av barn, og særlig barnepornografi og prostitusjon, og alle former for seksuelt misbruk av barn, herunder handlinger som begås i utlandet, er skadelig for barns helse og psykososiale utvikling,

som konstaterer at den seksuelle utnyttningen og det seksuelle misbruket av barn har fått et urovekkende omfang både nasjonalt og internasjonalt, særlig fordi både barn og overgripere i økt grad benytter seg av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT), og at et internasjonalt samarbeid er nødvendig for å kunne forhindre og bekjempe seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn,

som anser at hensynet til barnas velferd og beste er grunnleggende verdier som deles av alle medlemsstater, og som må fremmes uten noen form for diskriminering,

¹ The Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community entered into force on 1 December 2009. As a consequence, as from that date, any reference to the European Economic Community shall be read as the European Union.

¹ Lisboa-traktaten som endret Traktaten om Den europeiske Union og Traktaten om etablering av Det europeiske felleskap trådte i kraft 1. desember 2009. Som en konsekvens, skal alle referanser til Det europeiske økonomiske fellesskap fra den dato leses som Den europeiske union.

Recalling the Action Plan adopted at the 3rd Summit of Heads of State and Governments of the Council of Europe (Warsaw, 16–17 May 2005), calling for the elaboration of measures to stop sexual exploitation of children;

Recalling in particular the Committee of Ministers Recommendation No. R (91) 11 concerning sexual exploitation, pornography and prostitution of, and trafficking in, children and young adults, Recommendation Rec (2001)16 on the protection of children against sexual exploitation, and the Convention on Cybercrime (ETS No. 185), especially Article 9 thereof, as well as the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings (CETS No. 197);

Bearing in mind the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (1950, ETS No. 5), the revised European Social Charter (1996, ETS No. 163), and the European Convention on the Exercise of Children's Rights (1996, ETS No. 160);

Also bearing in mind the United Nations Convention on the Rights of the Child, especially Article 34 thereof, the Optional Protocol on the sale of children, child prostitution and child pornography, the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, as well as the International Labour Organization Convention concerning the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour;

Bearing in mind the Council of the European Union Framework Decision on combating the sexual exploitation of children and child pornography (2004/68/JHA), the Council of the European Union Framework Decision on the standing of victims in criminal proceedings (2001/220/JHA), and the Council of the European Union Framework Decision on combating trafficking in human beings (2002/629/JHA);

Taking due account of other relevant international instruments and programmes in this field, in particular the Stockholm Declaration and Agenda for Action, adopted at the 1st World Congress against Commercial Sexual Exploitation of Children (27–31 August 1996), the Yokohama Global Commitment adopted at the 2nd World Congress against Commercial Sexual Exploitation of Children (17–20 December 2001), the Budapest Commitment and Plan of Action, adopted at the preparatory Conference for the 2nd World Congress against Commercial Sexual Exploitation of Children (20–21 November 2001), the United

som minner om handlingsplanen som ble vedtatt på det tredje toppmøtet for Europarådets stats- og regjeringssjefer (Warszawa, 16.–17. mai 2005), der det etterlyses tiltak for å stanse den seksuelle utnyttningen av barn,

som særlig minner om Ministerkomiteens anbefaling nr. R (91) 11 om seksuell utnyttning av barn og unge voksne, og om pornografi, prostitusjon og handel med barn og unge voksne, anbefaling Rec (2001)16 om barns beskyttelse mot seksuell utnyttning, samt Konvensjon om datakriminalitet (ETS nr. 185), særlig artikkel 9, så vel som Europarådets konvensjon om tiltak mot menneskehandel (ETS nr. 197),

som erindrer Konvensjon om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter (1950, ETS nr. 5), Den reviderte europeiske sosialpakt (1996, ETS nr. 163), og Den europeiske konvensjon om utøvelse av barns rettigheter (1996, ETS nr. 160),

som også erindrer De forente nasjoners konvensjon om barnets rettigheter, særlig artikkel 34, Valgfri protokoll om salg av barn, barneprosititusjon og barnepornografi, Protokoll om å forebygge, bekjempe og straffe handel med mennesker, særlig kvinner og barn, som er et tillegg til De forente nasjoners konvensjon om grenseoverskridende organisert kriminalitet, samt Den internasjonale arbeidsorganisasjonens konvensjon om forbud mot og umiddelbare tiltak for å avskaffe de verste former for barnarbeid,

som erindrer Rådet for Den europeiske unions rammebeslutning om bekjempelse av seksuell utnyttning av barn og barnepornografi (2004/68/JHA), Rådet for Den europeiske unions rammebeslutning om offerets stilling i straffesaker (2001/220/JHA), og Rådet for Den europeiske unions rammebeslutning om bekjempelse av menneskehandel (2002/629/JHA),

som tar behørig hensyn til andre relevante internasjonale avtaler og programmer på dette feltet, særlig erklæringen og handlingsplanen fra Stockholm, vedtatt på den første verdenskongressen mot kommersiell seksuell utnyttning av barn (27.–31. august 1996), slutterklæringen («Yokohama Global Commitment») fra den andre verdenskongressen mot kommersiell seksuell utnyttning av barn (17.–20. desember 2001), forpliktelsen og handlingsplanen fra Budapest, vedtatt på den forberedende konferansen for den andre verdenskongressen mot kommersiell seksuell utnyttning av barn (20.–21. november 2001), resolusjon

Nations General Assembly Resolution S-27/2 «A world fit for children» and the three-year programme «Building a Europe for and with children», adopted following the 3rd Summit and launched by the Monaco Conference (4–5 April 2006);

Determined to contribute effectively to the common goal of protecting children against sexual exploitation and sexual abuse, whoever the perpetrator may be, and of providing assistance to victims;

Taking into account the need to prepare a comprehensive international instrument focusing on the preventive, protective and criminal law aspects of the fight against all forms of sexual exploitation and sexual abuse of children and setting up a specific monitoring mechanism,

Have agreed as follows:

Chapter I – Purposes, non-discrimination principle and definitions

Article 1 – Purposes

- 1 The purposes of this Convention are to:
 - a prevent and combat sexual exploitation and sexual abuse of children;
 - b protect the rights of child victims of sexual exploitation and sexual abuse;
 - c promote national and international co-operation against sexual exploitation and sexual abuse of children.
- 2 In order to ensure effective implementation of its provisions by the Parties, this Convention sets up a specific monitoring mechanism.

Article 2 – Non-discrimination principle

The implementation of the provisions of this Convention by the Parties, in particular the enjoyment of measures to protect the rights of victims, shall be secured without discrimination on any ground such as sex, race, colour, language, religion, political or other opinion, national or social origin, association with a national minority, property, birth, sexual orientation, state of health, disability or other status.

Article 3 – Definitions

For the purposes of this Convention:

- a «child» shall mean any person under the age of 18 years;
- b «sexual exploitation and sexual abuse of chil-

S-27/2 fra FNs generalforsamling («En verden for barn»), og det treårige programmet «Å skape et Europa for og med barn», vedtatt etter det tredje toppmøtet og igangsatt av Monaco-konferansen (4.–5. april 2006),

som er fast bestemt på å bidra effektivt til å virkeliggjøre det felles målet om å beskytte barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk, uansett hvem overgriperen er, og å gi bistand til ofrene,

som tar hensyn til behovet for å utarbeide et omfattende internasjonalt instrument om de forebyggende, beskyttende og strafferettslige aspekter i kampen mot alle former for seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn, og om opprettelse av en egen overvåkningsmekanisme,

er enige om følgende:

Kapittel I – Formål, prinsippet om ikke-diskriminering og definisjoner

Artikkel 1 – Formål

1. Denne konvensjon har som formål
 - a. å forebygge og bekjempe seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn,
 - b. å beskytte rettighetene til barn som er offer for seksuell utnyttning og seksuelt misbruk,
 - c. å fremme nasjonalt og internasjonalt samarbeid mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn.
2. Det opprettes en egen overvåkningsmekanisme for å sikre at partene gjennomfører konvensjonens bestemmelser på en effektiv måte.

Artikkel 2 – Prinsippet om ikke-diskriminering

Partenes gjennomføring av bestemmelsene i denne konvensjon, særlig tiltak for å verne om offerets rettigheter, skal sikres uten diskriminering på noe grunnlag, slik som av kjønn, rase, hudfarge, språk, religion, politisk eller annen oppfatning, nasjonal eller sosial opprinnelse, tilknytning til en nasjonal minoritet, eiendom, fødsel, seksuell orientering, helsetilstand, funksjonsnedsettelse eller annen status.

Artikkel 3 – Definisjoner

I denne konvensjon

- a. menes med «barn»: alle personer under 18 år,
- b. omfatter «seksuell utnyttning og seksuelt mis-

- dren» shall include the behaviour as referred to in Articles 18 to 23 of this Convention;
- c «victim» shall mean any child subject to sexual exploitation or sexual abuse.

Chapter II – Preventive measures

Article 4 – Principles

Each Party shall take the necessary legislative or other measures to prevent all forms of sexual exploitation and sexual abuse of children and to protect children.

Article 5 – Recruitment, training and awareness raising of persons working in contact with children

- 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to encourage awareness of the protection and rights of children among persons who have regular contacts with children in the education, health, social protection, judicial and law-enforcement sectors and in areas relating to sport, culture and leisure activities.
- 2 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the persons referred to in paragraph 1 have an adequate knowledge of sexual exploitation and sexual abuse of children, of the means to identify them and of the possibility mentioned in Article 12, paragraph 1.
- 3 Each Party shall take the necessary legislative or other measures, in conformity with its internal law, to ensure that the conditions to accede to those professions whose exercise implies regular contacts with children ensure that the candidates to these professions have not been convicted of acts of sexual exploitation or sexual abuse of children.

Article 6 – Education for children

Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that children, during primary and secondary education, receive information on the risks of sexual exploitation and sexual abuse, as well as on the means to protect themselves, adapted to their evolving capacity. This information, provided in collaboration with parents, where appropriate, shall be given within a more general context of information on sexuality and shall pay special attention to situations of risk,

- bruk av barn»: den atferd som er omhandlet i artikkel 18–23 i denne konvensjon,
- c. menes med «offer»: ethvert barn som er utsatt for seksuell utnyttning eller seksuelt misbruk.

Kapittel II – Forebyggende tiltak

Artikkel 4 – Prinsipper

Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å forebygge alle former for seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn, og for å gi barn beskyttelse.

Artikkel 5 – Ansettelse, opplæring og bevisstgjøring av personer som arbeider i kontakt med barn

1. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe tiltak for å øke bevisstheten om barns beskyttelse og rettigheter blant personer som jevnlig er i kontakt med barn i forbindelse med utdanning, i helse- og sosialsektoren, i rettsvesenet og politiet, og i forbindelse med aktiviteter knyttet til sport, kultur og fritid.
2. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at de personer som er nevnt i nr. 1, har tilstrekkelig kunnskap om seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn, om hvordan dette kan oppdages, og om den mulighet som er omhandlet i artikkel 12 nr. 1.
3. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte, og i samsvar med sin interne rett, treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at vilkårene for å utøve yrker som innebærer jevnlig kontakt med barn, gjør det mulig å sikre at søkere til slike stillinger ikke er domfelt for seksuell utnyttning eller seksuelt misbruk av barn.

Artikkel 6 – Opplæring for barn

Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at barn, gjennom grunnskoleutdanning og videregående opplæring får alderstilpasset informasjon om risikoen for seksuell utnyttning og seksuelt misbruk, og om hvordan de kan beskytte seg selv. Slik informasjon skal, i samarbeid med foreldrene der det er formålstjenlig, gis i tilknytning til en mer generell seksualundervisning, og med spesiell vekt på risikosituasjoner, særlig de som opp-

especially those involving the use of new information and communication technologies.

står som en følge av bruk av ny informasjons- og kommunikasjonsteknologi.

Article 7 – Preventive intervention programmes or measures

Each Party shall ensure that persons who fear that they might commit any of the offences established in accordance with this Convention may have access, where appropriate, to effective intervention programmes or measures designed to evaluate and prevent the risk of offences being committed.

Artikkel 7 – Forebyggende intervensjonsprogrammer eller intervensjonstiltak

Hver part skal sikre at personer som frykter de kan komme til å begå en handling fastsatt som straffbar etter denne konvensjon, kan ha tilgang til, når det er formålstjenlig, effektive intervensjonsprogrammer eller –tiltak som er utformet med sikte på å vurdere og hindre risiko for straffbar handling.

Article 8 – Measures for the general public

- 1 Each Party shall promote or conduct awareness raising campaigns addressed to the general public providing information on the phenomenon of sexual exploitation and sexual abuse of children and on the preventive measures which can be taken.
- 2 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to prevent or prohibit the dissemination of materials advertising the offences established in accordance with this Convention.

Artikkel 8 – Tiltak rettet mot allmennheten

1. Hver part skal fremme eller gjennomføre bevisstgjøringskampanjer rettet mot allmennheten, med informasjon om seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn, og om hva som kan gjøres for å hindre dette.
2. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å forhindre eller forby spredning av materiale som reklamerer for handlinger fastsatt som straffbare etter denne konvensjon.

Article 9 – Participation of children, the private sector, the media and civil society

- 1 Each Party shall encourage the participation of children, according to their evolving capacity, in the development and the implementation of state policies, programmes or others initiatives concerning the fight against sexual exploitation and sexual abuse of children.
- 2 Each Party shall encourage the private sector, in particular the information and communication technology sector, the tourism and travel industry and the banking and finance sectors, as well as civil society, to participate in the elaboration and implementation of policies to prevent sexual exploitation and sexual abuse of children and to implement internal norms through self-regulation or co-regulation.
- 3 Each Party shall encourage the media to provide appropriate information concerning all aspects of sexual exploitation and sexual abuse of children, with due respect for the independence of the media and freedom of the press.
- 4 Each Party shall encourage the financing, including, where appropriate, by the creation of funds, of the projects and programmes car-

Artikkel 9 – Tilrettelegging for deltakelse av barn, privat sektor, mediene og sivilsamfunnet

1. Hver part skal oppmuntre barn til å delta, alt etter barnets alder, i utviklingen og gjennomføringen av statlig politikk, programmer eller andre tiltak i kampen mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn.
2. Hver part skal oppmuntre privat sektor, særlig innen informasjons- og kommunikasjonsteknologi, turisme og reiseliv, bank og finans, og sivilsamfunnet, til å delta i utformingen og gjennomføringen av politikk for å forebygge seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn, og til å innføre interne regler gjennom selvregulering eller samregulering.
3. Hver part skal oppmuntre mediene til å gi hensiktsmessig informasjon om alle sider ved seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn, med behørig respekt for mediernes uavhengighet og pressefriheten.
4. Hver part skal, eventuelt gjennom opprettelse av fond, oppmuntre til finansiering av prosjekter og programmer som sivilsamfun-

ried out by civil society aiming at preventing and protecting children from sexual exploitation and sexual abuse.

net gjennomfører med sikte på å forebygge og å beskytte barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk.

Chapter III – Specialised authorities and co-ordinating bodies

Article 10 – National measures of co-ordination and collaboration

- 1 Each Party shall take the necessary measures to ensure the co-ordination on a national or local level between the different agencies in charge of the protection from, the prevention of and the fight against sexual exploitation and sexual abuse of children, notably the education sector, the health sector, the social services and the law-enforcement and judicial authorities.
- 2 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to set up or designate:
 - a independent competent national or local institutions for the promotion and protection of the rights of the child, ensuring that they are provided with specific resources and responsibilities;
 - b mechanisms for data collection or focal points, at the national or local levels and in collaboration with civil society, for the purpose of observing and evaluating the phenomenon of sexual exploitation and sexual abuse of children, with due respect for the requirements of personal data protection.
- 3 Each Party shall encourage co-operation between the competent state authorities, civil society and the private sector, in order to better prevent and combat sexual exploitation and sexual abuse of children.

Chapter IV – Protective measures and assistance to victims

Article 11 – Principles

- 1 Each Party shall establish effective social programmes and set up multidisciplinary structures to provide the necessary support for victims, their close relatives and for any person who is responsible for their care.
- 2 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that when the age of the victim is uncertain and there are reasons to believe that the victim is a child, the protection and assistance measu-

Kapittel III – Spesialiserte myndigheter og samordningsorganer

Artikkel 10 – Nasjonale samordnings- og samarbeidstiltak

1. Hver part skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre samordning på nasjonalt eller lokalt plan mellom de etater som har ansvar for å beskytte mot og å forebygge og bekjempe seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn, særlig utdanningssektoren, helse- og sosialsektoren, og rettsvesenet og politiet.
2. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å opprette eller oppnevne:
 - a. uavhengige kompetente nasjonale eller lokale institusjoner som fremmer og verner om barnas rettigheter, og sikre at de tildeles øremerkede ressurser og konkrete ansvarsområder,
 - b. mekanismer for datainnsamling eller kontaktpunkter, på nasjonalt eller lokalt plan og i samarbeid med sivilsamfunnet, for det formål å observere og evaluere utviklingen med hensyn til seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn, med behørig respekt for kravene til personvern.
3. Hver part skal oppmuntre til samarbeid mellom kompetente statlige myndigheter, sivilsamfunnet og privat sektor, for bedre å kunne hindre og bekjempe seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn.

Kapittel IV – Beskyttelsestiltak og bistand til ofre

Artikkel 11 – Prinsipper

1. Hver part skal opprette effektive sosiale programmer og etablere tverrfaglige strukturer som kan gi nødvendig støtte til ofrene, deres nære pårørende og enhver som har omsorgen for dem.
2. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at beskyttelses- og hjelpetiltak rettet mot barn, skal anvendes også når offerets alder er uviss og det er grunn til å tro at det

res provided for children shall be accorded to him or her pending verification of his or her age.

er et barn, inntil hans eller hennes alder er brakt på det rene.

Article 12 – Reporting suspicion of sexual exploitation or sexual abuse

- 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the confidentiality rules imposed by internal law on certain professionals called upon to work in contact with children do not constitute an obstacle to the possibility, for those professionals, of their reporting to the services responsible for child protection any situation where they have reasonable grounds for believing that a child is the victim of sexual exploitation or sexual abuse.
- 2 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to encourage any person who knows about or suspects, in good faith, sexual exploitation or sexual abuse of children to report these facts to the competent services.

Article 13 – Helplines

Each Party shall take the necessary legislative or other measures to encourage and support the setting up of information services, such as telephone or Internet helplines, to provide advice to callers, even confidentially or with due regard for their anonymity.

Article 14 – Assistance to victims

- 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to assist victims, in the short and long term, in their physical and psycho-social recovery. Measures taken pursuant to this paragraph shall take due account of the child's views, needs and concerns.
- 2 Each Party shall take measures, under the conditions provided for by its internal law, to cooperate with non-governmental organisations, other relevant organisations or other elements of civil society engaged in assistance to victims.
- 3 When the parents or persons who have care of the child are involved in his or her sexual exploitation or sexual abuse, the intervention procedures taken in application of Article 11, paragraph 1, shall include:

Artikkel 12 – Rapport om mistanke om seksuell utnyttning eller seksuelt misbruk

1. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at bestemmelsene i intern rett om taushetsplikt for visse yrkesgrupper som arbeider i kontakt med barn, ikke er til hinder for at disse yrkesgrupper kan rapportere til barnevernet om enhver situasjon hvor de har rimelig grunn til å tro at et barn er offer for seksuell utnyttning eller seksuelt misbruk.
2. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å oppmuntre enhver person som har kjennskap til, eller har en oppriktig mistanke om, seksuell utnyttning eller seksuelt misbruk av barn, til å rapportere disse forhold til den kompetente etat.

Artikkel 13 – Hjelpelinjer

Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å oppmuntre til og støtte opprettelse av informasjonstjenester, slik som hjelpelinjer over telefon eller Internett, som kan gi råd til dem som tar kontakt, enten konfidensielt eller anonymt.

Artikkel 14 – Bistand til ofre

1. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å bistå ofrene langsiktig og kortsiktig med deres fysiske og psykososiale rehabilitering. Tiltak som treffes i henhold til dette ledd, skal ta behørig hensyn til barnets synspunkter, behov og bekymringer.
2. Hver part skal treffe tiltak, på de vilkår som er fastsatt i denne parts interne rett, for å samarbeide med ikke-statlige organisasjoner, andre relevante organisasjoner eller andre deler av sivilsamfunnet som arbeider med å hjelpe ofre.
3. Når foreldre eller personer som har omsorgen for et barn er involvert i seksuell utnyttning eller seksuelt misbruk av barnet, skal tiltakene i henhold til artikkel 11 nr. 1 omfatte:

- the possibility of removing the alleged perpetrator;
 - the possibility of removing the victim from his or her family environment. The conditions and duration of such removal shall be determined in accordance with the best interests of the child.
- 4 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the persons who are close to the victim may benefit, where appropriate, from therapeutic assistance, notably emergency psychological care.
- muligheten for å fjerne den angivelige overgriperen,
 - muligheten for å ta offeret ut av sitt familjemiljø. Vilkår og varighet skal avgjøres ut fra hva som er best for barnet.
4. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at personer som står barnet nær, om nødvendig kan få terapeutisk bistand, særlig krisepsykiatrisk hjelp.

Chapter V – Intervention programmes or measures

Article 15 – General principles

- 1 Each Party shall ensure or promote, in accordance with its internal law, effective intervention programmes or measures for the persons referred to in Article 16, paragraphs 1 and 2, with a view to preventing and minimising the risks of repeated offences of a sexual nature against children. Such programmes or measures shall be accessible at any time during the proceedings, inside and outside prison, according to the conditions laid down in internal law.
- 2 Each Party shall ensure or promote, in accordance with its internal law, the development of partnerships or other forms of co-operation between the competent authorities, in particular health-care services and the social services, and the judicial authorities and other bodies responsible for following the persons referred to in Article 16, paragraphs 1 and 2.
- 3 Each Party shall provide, in accordance with its internal law, for an assessment of the dangerousness and possible risks of repetition of the offences established in accordance with this Convention, by the persons referred to in Article 16, paragraphs 1 and 2, with the aim of identifying appropriate programmes or measures.
- 4 Each Party shall provide, in accordance with its internal law, for an assessment of the effectiveness of the programmes and measures implemented.

Kapittel V – Intervensjonsprogrammer eller intervensjonstiltak

Artikkel 15 – Generelle prinsipper

1. Hver part skal i samsvar med sin interne rett sikre eller fremme effektive intervensjonsprogrammer eller intervensjonstiltak for de personer som er nevnt i artikkel 16 nr. 1 og 2, med sikte på å forebygge og minimalisere risikoen for gjentatte straffbare handlinger av seksuell art mot barn. Slike programmer eller tiltak skal være tilgjengelige på ethvert tidspunkt under rettsforfølgningen, i og utenfor fengsel, og på de vilkår som er fastsatt i intern rett.
2. Hver part skal i samsvar med sin interne rett sikre eller fremme utvikling av partnerskap eller andre samarbeidsformer mellom kompetente myndigheter, særlig helsetjenesten og sosialtjenesten, og rettsvesenet og andre organer med ansvar for å følge opp de personer som er nevnt i artikkel 16 nr. 1 og 2.
3. Hver part skal i samsvar med sin interne rett sørge for en vurdering av farlighet og risiko for gjentakelse av handlinger fastsatt som straffbare etter denne konvensjon, for personer som er nevnt i artikkel 16 nr. 1 og 2, med sikte på å finne fram til egnede programmer eller tiltak.
4. Hver part skal i samsvar med sin interne rett sørge for en vurdering av virkningen av de gjennomførte programmer og tiltak.

Article 16 – Recipients of intervention programmes and measures

- 1 Each Party shall ensure, in accordance with its internal law, that persons subject to criminal proceedings for any of the offences established in accordance with this Convention may have access to the programmes or measures mentioned in Article 15, paragraph 1, under conditions which are neither detrimental nor contrary to the rights of the defence and to the requirements of a fair and impartial trial, and particularly with due respect for the rules governing the principle of the presumption of innocence.
- 2 Each Party shall ensure, in accordance with its internal law, that persons convicted of any of the offences established in accordance with this Convention may have access to the programmes or measures mentioned in Article 15, paragraph 1.
- 3 Each Party shall ensure, in accordance with its internal law, that intervention programmes or measures are developed or adapted to meet the developmental needs of children who sexually offend, including those who are below the age of criminal responsibility, with the aim of addressing their sexual behavioural problems.

Article 17 – Information and consent

- 1 Each Party shall ensure, in accordance with its internal law, that the persons referred to in Article 16 to whom intervention programmes or measures have been proposed are fully informed of the reasons for the proposal and consent to the programme or measure in full knowledge of the facts.
- 2 Each Party shall ensure, in accordance with its internal law, that persons to whom intervention programmes or measures have been proposed may refuse them and, in the case of convicted persons, that they are made aware of the possible consequences a refusal might have.

Chapter VI – Substantive criminal law

Article 18 – Sexual abuse

- 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the following intentional conduct is criminalised:

Artikkel 16 – Mottakere av intervensjonsprogrammer og intervensjonstiltak

1. Hver part skal i samsvar med sin interne rett sikre at personer som er under strafforfølgning for en handling fastsatt som straffbar etter denne konvensjon, kan ha tilgang til de programmer eller tiltak som er nevnt i artikkel 15 nr. 1, på vilkår som verken er ugunstig for eller i strid med retten til å forsvare seg og retten til en rettferdig og upartisk rettergang, og ikke minst med behørig respekt for reglene som ivaretar prinsippet om uskyldspresumsjonen.
2. Hver part skal i samsvar med sin interne rett sikre at personer som er dømt for en handling fastsatt som straffbar etter denne konvensjon, kan delta i de programmer eller tiltak som er nevnt i artikkel 15 nr. 1.
3. Hver part skal i samsvar med sin interne rett sikre at intervensjonsprogrammer eller –tiltak utvikles eller tilpasses for å ivareta utviklingsbehovene til barn som begår seksuallovbrudd, også for dem som er under den kriminelle lavalder, med sikte på å behandle deres atferdsproblemer på det seksuelle området.

Artikkel 17 – Informasjon og samtykke

1. Hver part skal i samsvar med sin interne rett sikre at de personer nevnt i artikkel 16 som har fått seg forelagt forslag om intervensjonsprogrammer eller –tiltak, er fullt ut informert om grunnene til forslaget, og kjenner alle fakta før de gir sitt samtykke til programmet eller tiltaket.
2. Hver part skal i samsvar med sin interne rett sikre at de personer nevnt i artikkel 16 som har fått seg forelagt forslag om intervensjonsprogrammer eller –tiltak, kan avslå forslaget og, når det dreier seg om straffedømte personer, at de får vite hvilke konsekvenser et avslag eventuelt kan få.

Kapittel VI – Materiell strafferett

Artikkel 18 – Seksuelt misbruk

1. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at følgende forsettlig atferd kriminaliseres:

Samtykke til ratifikasjon av Europarådets konvensjon av 25. oktober 2007 om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk

- a engaging in sexual activities with a child who, according to the relevant provisions of national law, has not reached the legal age for sexual activities;
- b engaging in sexual activities with a child where:
- use is made of coercion, force or threats; or
 - abuse is made of a recognised position of trust, authority or influence over the child, including within the family; or
 - abuse is made of a particularly vulnerable situation of the child, notably because of a mental or physical disability or a situation of dependence.
- 2 For the purpose of paragraph 1 above, each Party shall decide the age below which it is prohibited to engage in sexual activities with a child.
- 3 The provisions of paragraph 1.a are not intended to govern consensual sexual activities between minors.
- a. å utøve seksuelle aktiviteter med et barn som, i henhold til de relevante bestemmelser i nasjonal lovgivning, ikke har nådd seksuell lavalder,
- b. å utøve seksuelle aktiviteter med et barn ved:
- å benytte tvang, makt eller trusler, eller
 - å misbruke et tillitsforhold, eller myndighet eller innflytelse over barnet, også innen familien, eller
 - å misbruke en situasjon der barnet er særlig sårbart, spesielt på grunn av nedsett psykisk eller fysisk funksjonsevne eller fordi det befinner seg i en avhengighetssituasjon.
2. For anvendelsen av nr. 1 skal hver part fastsette en seksuell lavalder.
3. Bestemmelsene i artikkel 18 nr. 1 bokstav a er ikke ment å omfatte samtykkende seksuelle aktiviteter mellom mindreårige.

Article 19 – Offences concerning child prostitution

- 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the following intentional conduct is criminalised:
- a recruiting a child into prostitution or causing a child to participate in prostitution;
 - b coercing a child into prostitution or profiting from or otherwise exploiting a child for such purposes;
 - c having recourse to child prostitution.
- 2 For the purpose of the present article, the term «child prostitution» shall mean the fact of using a child for sexual activities where money or any other form of remuneration or consideration is given or promised as payment, regardless if this payment, promise or consideration is made to the child or to a third person.

Article 20 – Offences concerning child pornography

- 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the following intentional conduct, when committed without right, is criminalised:
- a producing child pornography;

Artikkel 19 – Straffbare handlinger som dreier seg om barneprositusjon

1. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at følgende forsettlig atferd kriminaliseres:
- a. å rekruttere et barn til prositusjon eller bevirke at et barn deltar i prositusjon,
 - b. å tvinge et barn til prositusjon eller profitere på eller på annen måte utnytte et barn for disse formål,
 - c. å benytte seg av et barns prositusjon.
2. I denne artikkel menes med uttrykket «barneprositusjon», det forhold at et barn brukes til seksuelle aktiviteter mot et tilbud eller løfte om betaling i form av penger eller annen form for belønning eller motytelse, uavhengig av om betalingen, løftet eller motytelsen gis til barnet eller til en tredjeperson.

Artikkel 20 – Straffbare handlinger som dreier seg om barnepornografi

1. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at følgende forsettlig atferd kriminaliseres, når den er urettmessig:
- a. å produsere barnepornografi,

b offering or making available child pornography; c distributing or transmitting child pornography; d procuring child pornography for oneself or for another person; e possessing child pornography; f knowingly obtaining access, through information and communication technologies, to child pornography. 2 For the purpose of the present article, the term «child pornography» shall mean any material that visually depicts a child engaged in real or simulated sexually explicit conduct or any depiction of a child's sexual organs for primarily sexual purposes. 3 Each Party may reserve the right not to apply, in whole or in part, paragraph 1.a and e to the production and possession of pornographic material: – consisting exclusively of simulated representations or realistic images of a non-existent child; – involving children who have reached the age set in application of Article 18, paragraph 2, where these images are produced and possessed by them with their consent and solely for their own private use. 4 Each Party may reserve the right not to apply, in whole or in part, paragraph 1.f.	b. å tilby barnepornografi eller gjøre det tilgjengelig, c. å distribuere eller overføre barnepornografi, d. å skaffe til veie barnepornografi til seg selv eller andre, e. å være i besittelse av barnepornografi, f. bevisst å skaffe seg tilgang til barnepornografi gjennom informasjons- og kommunikasjonsteknologi. 2. I denne artikkel menes med «barnepornografi», ethvert materiale som visuelt framstiller et barn som er involvert i reelle eller simulerte eksplisitte seksuelle aktiviteter, eller enhver fremstilling av et barns kjønnskarakteristiske kroppsdel, for hovedsakelig seksuelle formål. 3. Hver part kan forbeholde seg retten til helt eller delvis å unnlate å anvende nr. 1 bokstav <i>a</i> og <i>e</i> på produksjon og besittelse av pornografisk materiale – som utelukkende består av simulerte representasjoner eller realistiske bilder av et ikke-eksisterende barn, – med barn som har nådd den alder som er fastsatt i henhold til artikkel 18 nr. 2, når bildene produseres og besittes av dem med deres samtykke og utelukkende til deres eget private bruk. 4. Hver part kan forbeholde seg retten til helt eller delvis å unnlate å anvende nr. 1 bokstav <i>f</i>.

Article 21 – Offences concerning the participation of a child in pornographic performances

- 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the following intentional conduct is criminalised:
- a recruiting a child into participating in pornographic performances or causing a child to participate in such performances;
 - b coercing a child into participating in pornographic performances or profiting from or otherwise exploiting a child for such purposes;
 - c knowingly attending pornographic performances involving the participation of children.
- 2 Each Party may reserve the right to limit the application of paragraph 1.c to cases where children have been recruited or coerced in conformity with paragraph 1.a or b.

Artikkel 21 – Straffbare handlinger som gjelder et barns deltakelse i pornografisk opptreden

1. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at følgende forsettlig atferd kriminaliseres:
- a. å rekruttere et barn til å delta i pornografisk opptreden eller bevirke at et barn deltar i slik opptreden,
 - b. å tvinge et barn til å delta i pornografisk opptreden eller profitere på eller på annen måte utnytte et barn for disse formål,
 - c. bevisst å være til stede ved pornografisk opptreden der barn deltar.
2. Hver part kan forbeholde seg retten til å begrense anvendelsen av nr. 1 bokstav *c* til tilfeller der barn er blitt rekruttert eller tvunget i samsvar med nr. 1 bokstav *a* eller *b*.

Article 22 – Corruption of children

Each Party shall take the necessary legislative or other measures to criminalise the intentional causing, for sexual purposes, of a child who has not reached the age set in application of Article 18, paragraph 2, to witness sexual abuse or sexual activities, even without having to participate.

Article 23 – Solicitation of children for sexual purposes

Each Party shall take the necessary legislative or other measures to criminalise the intentional proposal, through information and communication technologies, of an adult to meet a child who has not reached the age set in application of Article 18, paragraph 2, for the purpose of committing any of the offences established in accordance with Article 18, paragraph 1.a, or Article 20, paragraph 1.a, against him or her, where this proposal has been followed by material acts leading to such a meeting.

Article 24 – Aiding or abetting and attempt

- 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to establish as criminal offences, when committed intentionally, aiding or abetting the commission of any of the offences established in accordance with this Convention.
- 2 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to establish as criminal offences, when committed intentionally, attempts to commit the offences established in accordance with this Convention.
- 3 Each Party may reserve the right not to apply, in whole or in part, paragraph 2 to offences established in accordance with Article 20, paragraph 1.b, d, e and f, Article 21, paragraph 1.c, Article 22 and Article 23.

Article 25 – Jurisdiction

- 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to establish jurisdiction over any offence established in accordance with this Convention, when the offence is committed:
 - a in its territory; or
 - b on board a ship flying the flag of that Party; or

Artikkel 22 – Korrumpering av barn

Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å kriminalisere en handling som går ut på forsettlig å bevirke, for seksuelle formål, at et barn som ikke har nådd den alder som er fastsatt i henhold til artikkel 18 nr. 2, er vitne til seksuelt misbruk eller seksuelle aktiviteter, selv om det ikke må delta.

Artikkel 23 – Bearbeiding av barn for seksuelle formål

Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å kriminalisere et forsettlig forslag, ved hjelp av informasjons- og kommunikasjonsteknologi, fra en voksen om å møte et barn som ikke har nådd den alder som er fastsatt i henhold til artikkel 18 nr. 2, for det formål å begå en handling fastsatt som straffbar etter artikkel 18 nr. 1 bokstav *a* eller artikkel 20 nr. 1 bokstav *a* mot ham eller henne, når forslaget har vært etterfulgt av konkrete handlinger som leder frem til et slikt møte.

Artikkel 24 – Medvirkning og forsøk

1. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å fastsette at forsettlig medvirkning til en handling fastsatt som straffbar etter denne konvensjon, er en straffbar handling.
- 2 Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å fastsette at et forsettlig forsøk på å begå en handling fastsatt som straffbar etter denne konvensjon, er en straffbar handling.
- 3 Hver part kan forbeholde seg retten til helt eller delvis å unnlate å anvende nr. 2 på handlinger fastsatt som straffbare etter artikkel 20 nr. 1 bokstav *b*, *d*, *e* og *f*, artikkel 21 nr 1 bokstav *c*, artikkel 22 og artikkel 23.

Artikkel 25 – Jurisdiksjon

1. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å etablere jurisdiksjon over enhver handling fastsatt som straffbar etter denne konvensjon, når den straffbare handlingen er begått:
 - a. på dens territorium, eller
 - b. om bord i et skip som fører dens flagg, eller

- c on board an aircraft registered under the laws of that Party; or
- d by one of its nationals; or
- e by a person who has his or her habitual residence in its territory.
- 2 Each Party shall endeavour to take the necessary legislative or other measures to establish jurisdiction over any offence established in accordance with this Convention where the offence is committed against one of its nationals or a person who has his or her habitual residence in its territory.
 - 3 Each Party may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, declare that it reserves the right not to apply or to apply only in specific cases or conditions the jurisdiction rules laid down in paragraph 1.e of this article.
 - 4 For the prosecution of the offences established in accordance with Articles 18, 19, 20, paragraph 1.a, and 21, paragraph 1.a and b, of this Convention, each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that its jurisdiction as regards paragraph 1.d is not subordinated to the condition that the acts are criminalised at the place where they were performed.
 - 5 Each Party may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, declare that it reserves the right to limit the application of paragraph 4 of this article, with regard to offences established in accordance with Article 18, paragraph 1.b, second and third indents, to cases where its national has his or her habitual residence in its territory.
 - 6 For the prosecution of the offences established in accordance with Articles 18, 19, 20, paragraph 1.a, and 21 of this Convention, each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that its jurisdiction as regards paragraphs 1.d and e is not subordinated to the condition that the prosecution can only be initiated following a report from the victim or a denunciation from the State of the place where the offence was committed.
 - 7 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to establish jurisdiction over the offences established in accordance
- c. om bord i et luftfartøy som er registrert i henhold til dens lovgivning, eller
 - d. av en av dens statsborgere, eller
 - e. av en person som er bosatt på dens territorium.
2. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å etablere jurisdiksjon over enhver handling fastsatt som straffbar etter denne konvensjon, når den straffbare handlingen er begått mot en av dens statsborgere eller en person som er bosatt på dens territorium.
 3. Hver part kan på tidspunktet for undertegning eller når den deponerer sitt ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokument, ved en erklæring rettet til Europarådets generalsekretær erklære at den forbeholder seg retten til ikke å anvende de jurisdiksjonsregler som er fastsatt i nr. 1 bokstav *e* i denne artikkel, eller anvende dem bare i bestemte tilfeller eller under bestemte forhold.
 4. Ved strafforfølgning av handlinger fastsatt som straffbare etter artikkel 18 og 19, artikkel 20 nr. 1 bokstav *a*, og artikkel 21 nr. 1 bokstav *a* og *b* i denne konvensjon, skal hver part ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at dens jurisdiksjon med hensyn til nr. 1 bokstav *d* ikke er betinget av at handlingene er straffbare der de har funnet sted.
 5. Hver part kan på tidspunktet for undertegning eller når den deponerer sitt ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokument, ved en erklæring rettet til Europarådets generalsekretær erklære at den forbeholder seg retten til å begrense anvendelsen av nr. 4 i denne artikkel, med hensyn til handlinger fastsatt som straffbare etter artikkel 18 nr. 1 bokstav *b* annet og tredje strekpunkt, til tilfeller der dens statsborger er bosatt på dens territorium.
 6. Ved strafforfølgning av handlinger fastsatt som straffbare etter artikkel 18 og 19, artikkel 20 nr. 1 bokstav *a*, og artikkel 21 i denne konvensjon, skal hver part ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at dens jurisdiksjon med hensyn til nr. 1 bokstav *d* og *e* ikke er underordnet vilkåret om at strafforfølgning kan finne sted først etter at det foreligger en anmeldelse fra offeret eller en anklage fra staten der den straffbare handlingen ble begått.
 7. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å etablere jurisdiksjon over handlinger fastsatt

with this Convention, in cases where an alleged offender is present on its territory and it does not extradite him or her to another Party, solely on the basis of his or her nationality.

- 8 When more than one Party claims jurisdiction over an alleged offence established in accordance with this Convention, the Parties involved shall, where appropriate, consult with a view to determining the most appropriate jurisdiction for prosecution.
- 9 Without prejudice to the general rules of international law, this Convention does not exclude any criminal jurisdiction exercised by a Party in accordance with its internal law.

Article 26 – Corporate liability

- 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that a legal person can be held liable for an offence established in accordance with this Convention, committed for its benefit by any natural person, acting either individually or as part of an organ of the legal person, who has a leading position within the legal person, based on:
 - a power of representation of the legal person;
 - b an authority to take decisions on behalf of the legal person;
 - c an authority to exercise control within the legal person.
- 2 Apart from the cases already provided for in paragraph 1, each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that a legal person can be held liable where the lack of supervision or control by a natural person referred to in paragraph 1 has made possible the commission of an offence established in accordance with this Convention for the benefit of that legal person by a natural person acting under its authority.
- 3 Subject to the legal principles of the Party, the liability of a legal person may be criminal, civil or administrative.
- 4 Such liability shall be without prejudice to the criminal liability of the natural persons who have committed the offence.

som straffbare etter denne konvensjon i tilfeller der en angivelig overgriper oppholder seg på dens territorium, og den ikke utleverer ham eller henne til en annen part utelukkende på grunnlag av hans eller hennes nasjonalitet.

8. Når mer enn en part gjør krav på jurisdiksjon over en angivelig handling fastsatt som straffbar etter denne konvensjon, skal de involverte parter, når det er hensiktsmessig, rådføre seg med hverandre med sikte på å avgjøre hvilken jurisdiksjon som er mest hensiktsmessig for strafforfølgningen.
9. Med forbehold for folkerettens generelle regler, utelukker denne konvensjon ikke noen strafferettslig jurisdiksjon som en part utøver i samsvar med sin interne rett.

Artikkel 26 – Juridiske personers ansvar

1. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at en juridisk person kan holdes ansvarlig for en handling fastsatt som straffbar etter denne konvensjon, når den er utført til fordel for den juridiske person av en fysisk person som handler enten på egen hånd eller som medlem av et organ tilhørende den juridiske person, og som har en ledende stilling innenfor den juridiske personbasert på:
 - a. fullmakt til å representere den juridiske person,
 - b. myndighet til å treffe beslutninger på vegne av den juridiske person,
 - c. myndighet til å utøve kontroll innenfor den juridiske person.
2. Foruten de tilfellene omhandlet i nr. 1, skal hver part ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at en juridisk person kan holdes ansvarlig når manglende tilsyn eller kontroll fra en fysisk nevnt i nr. 1 har gjort det mulig for en fysisk person under den juridiske personens myndighet å begå en handling fastsatt som straffbar etter denne konvensjon til fordel for den juridiske personen.
3. Avhengig av partens rettsprinsipper kan juridiske personers ansvar være av strafferettslig, sivilrettslig eller administrativ art.
4. Slikt ansvar er uten betydning for det strafferettslige ansvaret for de fysiske personene som har utført handlingen.

Article 27 – Sanctions and measures

- 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the offences established in accordance with this Convention are punishable by effective, proportionate and dissuasive sanctions, taking into account their seriousness. These sanctions shall include penalties involving deprivation of liberty which can give rise to extradition.
- 2 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that legal persons held liable in accordance with Article 26 shall be subject to effective, proportionate and dissuasive sanctions which shall include monetary criminal or non-criminal fines and may include other measures, in particular:
 - a exclusion from entitlement to public benefits or aid;
 - b temporary or permanent disqualification from the practice of commercial activities;
 - c placing under judicial supervision;
 - d judicial winding-up order.
- 3 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to:
 - a provide for the seizure and confiscation of:
 - goods, documents and other instrumentalities used to commit the offences, established in accordance with this Convention or to facilitate their commission;
 - proceeds derived from such offences or property the value of which corresponds to such proceeds;
 - b enable the temporary or permanent closure of any establishment used to carry out any of the offences established in accordance with this Convention, without prejudice to the rights of *bona fide* third parties, or to deny the perpetrator, temporarily or permanently, the exercise of the professional or voluntary activity involving contact with children in the course of which the offence was committed.
- 4 Each Party may adopt other measures in relation to perpetrators, such as withdrawal of parental rights or monitoring or supervision of convicted persons.
- 5 Each Party may establish that the proceeds of crime or property confiscated in accordance with this article can be allocated to a special fund in order to finance prevention and assistance programmes for victims of any of the offences established in accordance with this Convention.

Artikkel 27 Sanksjoner og tiltak

1. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at handlinger fastsatt som straffbare etter denne konvensjon kan straffes med effektive, forholdsmessige og avskrekkende sanksjoner, der det tas hensyn til handlingens alvorlige karakter. Disse straffereaksjonene skal omfatte frihetsstraff som kan gi grunnlag for utlevering.
2. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at juridiske personer som holdes ansvarlig i samsvar med artikkel 26, ilegges effektive, forholdsmessige og avskrekkende sanksjoner som omfatter økonomiske strafferettslige eller administrative bøter, og eventuelt andre tiltak, deriblant særlig:
 - a. tap av rett til offentlige ytelser eller støtte,
 - b. midlertidig eller varig fradømmelse av retten til å drive forretningsvirksomhet,
 - c. plassering under rettslig tilsyn,
 - d. rettslig konkurskjennelse.
3. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for:
 - a. å kunne inndra eller beslaglegge:
 - eiendeler, dokumenter og andre hjelpemidler som er brukt til å begå eller legge til rette for en handling fastsatt som straffbar etter denne konvensjon,
 - utbyttet fra en slik straffbar handling, eller verdien av slikt utbytte,
 - b. å muliggjøre midlertidig eller varig stenging av enhver virksomhet som er benyttet til å begå en handling fastsatt som straffbar etter denne konvensjon, uten at dette berører rettighetene til godtroende tredjeparter, eller å forby overgriperen, midlertidig eller varig, å utøve den yrkesaktivitet eller frivillig aktivitet som innebærer kontakt med barn som den straffbare handlingen ble begått i forbindelse med.
4. Hver part kan vedta andre tiltak overfor overgripere, som for eksempel tap av foreldrerettigheter eller overvåking av eller tilsyn med straffedømte personer.
5. Hver part kan fastsette at utbytte av kriminell virksomhet eller formuesgoder som er inndratt i samsvar med denne artikkel, kan gå til et eget fond til finansiering av forebyggende arbeid og hjelp til ofre for en handling fastsatt som straffbar etter denne konvensjon.

Article 28 – Aggravating circumstances

Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the following circumstances, in so far as they do not already form part of the constituent elements of the offence, may, in conformity with the relevant provisions of internal law, be taken into consideration as aggravating circumstances in the determination of the sanctions in relation to the offences established in accordance with this Convention:

- a the offence seriously damaged the physical or mental health of the victim;
- b the offence was preceded or accompanied by acts of torture or serious violence;
- c the offence was committed against a particularly vulnerable victim;
- d the offence was committed by a member of the family, a person cohabiting with the child or a person having abused his or her authority;
- e the offence was committed by several people acting together;
- f the offence was committed within the framework of a criminal organisation;
- g the perpetrator has previously been convicted of offences of the same nature.

Article 29 – Previous convictions

Each Party shall take the necessary legislative or other measures to provide for the possibility to take into account final sentences passed by another Party in relation to the offences established in accordance with this Convention when determining the sanctions.

*Chapter VII – Investigation, prosecution and procedural law***Article 30 – Principles**

- 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that investigations and criminal proceedings are carried out in the best interests and respecting the rights of the child.
- 2 Each Party shall adopt a protective approach towards victims, ensuring that the investigations and criminal proceedings do not aggravate the trauma experienced by the child and that the criminal justice response is followed by assistance, where appropriate.

Artikkel 28 – Skjerpende omstendigheter

Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige, i samsvar med relevante bestemmelsene i intern rett, for å sikre at følgende omstendigheter kan betraktes som skjerpende ved fastsettelse av straffereaksjoner for handlinger fastsatt som straffbare etter denne konvensjon, i den grad de ikke allerede er en del av den straffbare handlingen:

- a. den straffbare handlingen har påført offerets fysiske eller psykiske helse alvorlig skade,
- b. det er utøvet tortur eller grov vold forut for eller samtidig med den straffbare handlingen,
- c. den straffbare handlingen er begått mot et særlig sårbart offer,
- d. den straffbare handlingen er begått av et familiemedlem, en person som bor sammen med barnet, eller en person som har misbrukt sin stilling,
- e. den straffbare handlingen er begått av flere personer i fellesskap,
- f. den straffbare handlingen er begått innenfor rammen av en kriminell organisasjon,
- g. overgriperen er tidligere straffedømt for liknende straffbare handlinger.

Artikkel 29 – Tidligere domfellelse

Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for at rettskraftige dommer avsagt av en annen part for handlinger fastsatt som straffbare etter denne konvensjon, skal kunne tas med i betraktning ved utmåling av sanksjoner.

*Kapittel VII – Etterforskning, strafforfølgning og prosessuelle regler***Artikkel 30 – Prinsipper**

1. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at etterforskning og strafforfølgning gjennomføres på den måte som er best for barnet, og med respekt for dets rettigheter.
2. Hver part skal anta en beskyttende tilnærming til offeret og påse at etterforskningen og strafforfølgningen ikke forverrer barnets traume og at straffesaken følges opp med bistand der det er på sin plass.

3 Each Party shall ensure that the investigations and criminal proceedings are treated as priority and carried out without any unjustified delay. 4 Each Party shall ensure that the measures applicable under the current chapter are not prejudicial to the rights of the defence and the requirements of a fair and impartial trial, in conformity with Article 6 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. 5 Each Party shall take the necessary legislative or other measures, in conformity with the fundamental principles of its internal law: – to ensure an effective investigation and prosecution of offences established in accordance with this Convention, allowing, where appropriate, for the possibility of covert operations; – to enable units or investigative services to identify the victims of the offences established in accordance with Article 20, in particular by analysing child pornography material, such as photographs and audiovisual recordings transmitted or made available through the use of information and communication technologies.	3. Hver part skal påse at etterforskningen og strafforfølgingen prioriteres og gjennomføres uten unødig forsinkelse. 4. Hver part skal påse at de tiltak som får anvendelse etter dette kapittel, ikke berører retten til å forsvare seg og retten til en rettferdig og upartisk rettergang, i samsvar med artikkel 6 i Konvensjon om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter. 5. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige, i samsvar med de grunnleggende prinsipper i sin interne rett, for – å sikre en effektiv etterforskning og strafforfølging av handlinger fastsatt som straffbare etter denne konvensjon, og tillate bruk av skjulte operasjoner der dette er hensiktsmessig, – å sette etterforskningsenheter eller –avdelinger i stand til å identifisere ofrene for handlinger fastsatt som straffbare etter artikkel 20, blant annet ved å analysere barnepornografisk materiale, som for eksempel fotografier og audiovisuelle opptak som overføres eller gjøres tilgjengelig ved hjelp av informasjons- og kommunikasjonsteknologi.

Article 31 – General measures of protection

- 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to protect the rights and interests of victims, including their special needs as witnesses, at all stages of investigations and criminal proceedings, in particular by:
- a informing them of their rights and the services at their disposal and, unless they do not wish to receive such information, the follow-up given to their complaint, the charges, the general progress of the investigation or proceedings, and their role therein as well as the outcome of their cases;
 - b ensuring, at least in cases where the victims and their families might be in danger, that they may be informed, if necessary, when the person prosecuted or convicted is released temporarily or definitively;

Artikkel 31 – Generelle beskyttelsestiltak

1. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å beskytte ofrenes rettigheter og interesser, herunder deres særlige behov når de opptrer som vitne, på alle stadier av etterforskningen og strafforfølgingen, særlig ved
- a. å informere dem om deres rettigheter og hvilke tjenester hjelpetiltak som står til rådighet for dem og, med mindre de ikke ønsker slik informasjon, om oppfølgingen av anmeldelsen, siktelsen, den generelle fremdriften i etterforskningen eller rettsforfølgingen, deres rolle og utfallet i saken,
 - b. å sikre at ofrene og deres familier om nødvendig blir informert, i det minste i tilfeller der de kan være i fare, når den som er straffeforfulgt eller straffedømt blir midlertidig eller endelig løslatt,

- c enabling them, in a manner consistent with the procedural rules of internal law, to be heard, to supply evidence and to choose the means of having their views, needs and concerns presented, directly or through an intermediary, and considered;
- d providing them with appropriate support services so that their rights and interests are duly presented and taken into account;
- e protecting their privacy, their identity and their image and by taking measures in accordance with internal law to prevent the public dissemination of any information that could lead to their identification;
- f providing for their safety, as well as that of their families and witnesses on their behalf, from intimidation, retaliation and repeat victimisation;
- g ensuring that contact between victims and perpetrators within court and law enforcement agency premises is avoided, unless the competent authorities establish otherwise in the best interests of the child or when the investigations or proceedings require such contact.
- 2 Each Party shall ensure that victims have access, as from their first contact with the competent authorities, to information on relevant judicial and administrative proceedings.
- 3 Each Party shall ensure that victims have access, provided free of charge where warranted, to legal aid when it is possible for them to have the status of parties to criminal proceedings.
- 4 Each Party shall provide for the possibility for the judicial authorities to appoint a special representative for the victim when, by internal law, he or she may have the status of a party to the criminal proceedings and where the holders of parental responsibility are precluded from representing the child in such proceedings as a result of a conflict of interest between them and the victim.
- 5 Each Party shall provide, by means of legislative or other measures, in accordance with the conditions provided for by its internal law, the possibility for groups, foundations, associations or governmental or non-governmental organisations, to assist and/or support the victims with their consent during criminal proceedings concerning the offences established in accordance with this Convention.
- 6 Each Party shall ensure that the information given to victims in conformity with the provisions of this article is provided in a manner
- c. å gi dem mulighet for, på en måte som er forenlig med de prosessuelle regler i intern rett, å bli hørt, å legge fram bevis og å velge hvordan deres synspunkter, behov og interesser skal legges fram og vurderes, direkte eller gjennom et mellomledd,
- d. å gi dem den bistand de trenger, slik at deres rettigheter og interesser kommer fram og blir tatt i betraktning,
- e. å skjerme deres privatliv, deres identitet og deres utseende, og ved å treffe tiltak i samsvar med sin interne rett for å hindre spredning til offentligheten av opplysninger som kan føre til at deres identitet blir kjent,
- f. å sørge for at de, deres familier og personer som vitner for dem, er i sikkerhet og ikke utsettes for trusler, hevnaksjoner og nye overgrep,
- g. å sikre at det ikke er direkte kontakt mellom ofre og overgripere hos politiet og i rettslokalene, med mindre kompetente myndigheter bestemmer noe annet fordi det er til barnets beste, eller når en slik kontakt er nødvendig av hensyn til etterforskningen eller rettsforfølgningen.
2. Hver part skal sørge for at ofrene alt fra sin første kontakt med kompetente myndigheter har tilgang til informasjon om relevante rettslige og administrative skritt.
3. Hver part skal sørge for at ofrene har tilgang til rettshjelp, som er gratis om forholdene tilsier det, når det er mulig for dem å ha status som part i en straffesak.
4. Hver part skal sørge for at retten har mulighet for å oppnevne en egen representant for offeret når han eller hun i henhold til intern rett kan ha status som part i straffesaken, og de som har foreldreansvaret ikke kan representere barnet i saken på grunn av en interessekonflikt mellom dem og offeret.
5. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte, og på de vilkår som er fastsatt i intern rett, gi grupper, stiftelser, sammenslutninger eller statlige eller ikke-statlige organisasjoner mulighet for å gi ofrene hjelp og/eller støtte, dersom de samtykker, under en straffesak om handlinger fastsatt som straffbare etter denne konvensjon.
6. Hver part skal sørge for at informasjon som gis til ofrene i samsvar med bestemmelsene i denne artikkel, blir presentert på en måte

adapted to their age and maturity and in a language that they can understand.

som er tilpasset deres alder og modenhet, og på et språk som de kan forstå.

Article 32 – Initiation of proceedings

Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that investigations or prosecution of offences established in accordance with this Convention shall not be dependent upon the report or accusation made by a victim, and that the proceedings may continue even if the victim has withdrawn his or her statements.

Artikkel 32 – Innledning av rettsforfølgning

Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at etterforskning eller rettsforfølgning av handlinger fastsatt som straffbare etter denne konvensjon ikke skal være avhengig av en anmeldelse eller anklage fra offerets side, og at rettsforfølgningen kan fortsette selv om offeret har trukket tilbake sin forklaring.

Article 33 – Statute of limitation

Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the statute of limitation for initiating proceedings with regard to the offences established in accordance with Articles 18, 19, paragraph 1.a and b, and 21, paragraph 1.a and b, shall continue for a period of time sufficient to allow the efficient starting of proceedings after the victim has reached the age of majority and which is commensurate with the gravity of the crime in question.

Artikkel 33 – Foreldelsesfrist

Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at fristen for å innlede rettsforfølgning i forbindelse med handlinger fastsatt som straffbare etter artikkel 18, artikkel 19 nr. 1 bokstav *a* og *b*, og artikkel 21 nr. 1 bokstav *a* og *b* skal fortsette å løpe i et tidsrom tilstrekkelig til å kunne innlede rettsforfølgning etter at offeret har nådd myndighetsalder, og som står i forhold til den aktuelle forbrytelsens alvorlighetsgrad.

Article 34 – Investigations

- 1 Each Party shall adopt such measures as may be necessary to ensure that persons, units or services in charge of investigations are specialised in the field of combating sexual exploitation and sexual abuse of children or that persons are trained for this purpose. Such units or services shall have adequate financial resources.
- 2 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that uncertainty as to the actual age of the victim shall not prevent the initiation of criminal investigations.

Artikkel 34 – Etterforskning

1. Hver part skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at personer, enheter eller avdelinger med etterforskningsansvar har spesialkompetanse på å bekjempe seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn, eller at det gis opplæring om dette. Slike enheter eller avdelinger skal ha tilstrekkelige økonomiske ressurser.
2. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at usikkerhet om barnets faktiske alder ikke er til hinder for å innlede strafferettslig etterforskning.

Article 35 – Interviews with the child

- 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that:
 - a interviews with the child take place without unjustified delay after the facts have been reported to the competent authorities;
 - b interviews with the child take place, where necessary, in premises designed or adapted for this purpose;
 - c interviews with the child are carried out by professionals trained for this purpose;
 - d the same persons, if possible and where

Artikkel 35 – Avhør av barnet

1. Hver part skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at:
 - a barnet avhøres uten unødig forsinkelse etter at forholdene er rapportert til kompetente myndigheter,
 - b barnet om nødvendig avhøres i lokaler som er utformet eller tilrettelagt for formålet,
 - c barnet avhøres av fagfolk som er opplært til å gjøre dette,
 - d det alltid er de samme personer som avhør

- appropriate, conduct all interviews with the child;
- e the number of interviews is as limited as possible and in so far as strictly necessary for the purpose of criminal proceedings;
 - f the child may be accompanied by his or her legal representative or, where appropriate, an adult of his or her choice, unless a reasoned decision has been made to the contrary in respect of that person.
- 2 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that all interviews with the victim or, where appropriate, those with a child witness, may be videotaped and that these videotaped interviews may be accepted as evidence during the court proceedings, according to the rules provided by its internal law.
 - 3 When the age of the victim is uncertain and there are reasons to believe that the victim is a child, the measures established in paragraphs 1 and 2 shall be applied pending verification of his or her age.

Article 36 – Criminal court proceedings

- 1 Each Party shall take the necessary legislative or other measures, with due respect for the rules governing the autonomy of legal professions, to ensure that training on children's rights and sexual exploitation and sexual abuse of children is available for the benefit of all persons involved in the proceedings, in particular judges, prosecutors and lawyers.
- 2 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure, according to the rules provided by its internal law, that:
 - a the judge may order the hearing to take place without the presence of the public;
 - b the victim may be heard in the courtroom without being present, notably through the use of appropriate communication technologies.

Chapter VIII – Recording and storing of data

Article 37 – Recording and storing of national data on convicted sexual offenders

- 1 For the purposes of prevention and prosecution of the offences established in accordance with this Convention, each Party shall take the

rer barnet, om det er mulig og hensiktsmessig,

- e. antallet avhør begrenses til et minimum, og finner sted bare i den grad det er nødvendig av hensyn til strafforfølgingen,
 - f. barnet kan følges av sin rettslige representant, eller eventuelt en voksen etter eget valg, med mindre det foreligger en grunnlagt avgjørelse om det motsatte med hensyn til denne person.
2. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at alle avhør av offeret, eller eventuelt vitneavhør av barn, kan tas opp på video, og at slike videoavhør kan godtas som bevis under rettsforhandlingene, i samsvar med bestemmelsene i intern rett.
 3. Når offerets alder er ikke er fastslått og det er grunn til å tro at det er et barn, får tiltakene i nr. 1 og 2 anvendelse inntil hans eller hennes alder er bekreftet.

Artikkel 36 – Domstolsbehandling i straffesaker

1. Hver part skal, med behørig respekt for reglene om juristers uavhengighet, ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at alle involverte i saken, særlig dommer, aktor og advokater, kan få opplæring om barns rettigheter og seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn.
2. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre, i samsvar med bestemmelsene i intern rett, at:
 - a. dommeren kan beslutte at rettsmøtet skal gjennomføres uten at publikum er til stede,
 - b. offeret kan forklare seg i rettssalen uten selv å være til stede, særlig ved hjelp av hensiktsmessig kommunikasjonsteknologi.

Kapittel VIII – Registrering og lagring av data

Artikkel 37 – Registrering og lagring av nasjonale data om sedelighetsdømte

1. Med sikte på å hindre og å strafforfølge handlinger fastsatt som straffbare etter denne konvensjon skal hver part ved lovgiv-

necessary legislative or other measures to collect and store, in accordance with the relevant provisions on the protection of personal data and other appropriate rules and guarantees as prescribed by domestic law, data relating to the identity and to the genetic profile (DNA) of persons convicted of the offences established in accordance with this Convention.

- 2 Each Party shall, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, communicate to the Secretary General of the Council of Europe the name and address of a single national authority in charge for the purposes of paragraph 1.
- 3 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the information referred to in paragraph 1 can be transmitted to the competent authority of another Party, in conformity with the conditions established in its internal law and the relevant international instruments.

Chapter IX – International co-operation

Article 38 – General principles and measures for international co-operation

- 1 The Parties shall co-operate with each other, in accordance with the provisions of this Convention, and through the application of relevant applicable international and regional instruments, arrangements agreed on the basis of uniform or reciprocal legislation and internal laws, to the widest extent possible, for the purpose of:
 - a preventing and combating sexual exploitation and sexual abuse of children;
 - b protecting and providing assistance to victims;
 - c investigations or proceedings concerning the offences established in accordance with this Convention.
- 2 Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that victims of an offence established in accordance with this Convention in the territory of a Party other than the one where they reside may make a complaint before the competent authorities of their State of residence.
- 3 If a Party that makes mutual legal assistance in criminal matters or extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for legal assistance or extradition from a Party with which it has not concluded such a

ning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for, i samsvar med relevante bestemmelser om personvern og andre regler og garantier i nasjonalt lovverk, å innhente og lagre data om identitet og genetisk profil (DNA) for personer som er domfelt for handlinger fastsatt som straffbare etter denne konvensjon.

2. Hver part skal, på tidspunktet for undertegning eller når den deponerer sitt ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokument, oversende Europarådets generalsekretær navn og adresse på en sentral nasjonal myndighet med ansvar for gjennomføringen av nr. 1.
3. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at opplysningene nevnt i nr. 1 kan overføres til en annen parts kompetente myndigheter, på de vilkår som er fastsatt i dens interne rett og i relevante internasjonale avtaler.

Kapittel IX – Internasjonalt samarbeid

Artikkel 38 – Generelle prinsipper og tiltak i forbindelse med internasjonalt samarbeid

1. Partene skal, så langt det er mulig, samarbeide med hverandre, i samsvar med bestemmelsene i denne konvensjon og ved å anvende relevante gjeldende internasjonale og regionale avtaler, ordninger med utgangspunkt i ensartet eller motsvarende lovgivning, samt sin interne rett, om:
 - a. forebygging og bekjempelse av seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn,
 - b. beskyttelse og bistand til ofrene,
 - c. etterforskning eller strafforfølgning i forbindelse med handlinger fastsatt som straffbare etter denne konvensjon.
2. Hver part skal ved lovgivning eller på annen måte treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at ofre for en handling fastsatt som straffbar etter denne konvensjon som er begått på territoriet til en annen part enn der de er bosatt, kan levere en klage til kompetent myndighet i bostedsstaten.
3. Dersom en part setter som vilkår for utlevering eller rettslig bistand i straffesaker at det foreligger en inngått avtale, og mottar en anmodning om rettslig bistand eller utlevering fra en part som den ikke har inngått en

treaty, it may consider this Convention the legal basis for mutual legal assistance in criminal matters or extradition in respect of the offences established in accordance with this Convention.

- 4 Each Party shall endeavour to integrate, where appropriate, prevention and the fight against sexual exploitation and sexual abuse of children in assistance programmes for development provided for the benefit of third states.

Chapter X – Monitoring mechanism

Article 39 – Committee of the Parties

- 1 The Committee of the Parties shall be composed of representatives of the Parties to the Convention.
- 2 The Committee of the Parties shall be convened by the Secretary General of the Council of Europe. Its first meeting shall be held within a period of one year following the entry into force of this Convention for the tenth signatory having ratified it. It shall subsequently meet whenever at least one third of the Parties or the Secretary General so requests.
- 3 The Committee of the Parties shall adopt its own rules of procedure.

Article 40 – Other representatives

- 1 The Parliamentary Assembly of the Council of Europe, the Commissioner for Human Rights, the European Committee on Crime Problems (CDPC), as well as other relevant Council of Europe intergovernmental committees, shall each appoint a representative to the Committee of the Parties.
- 2 The Committee of Ministers may invite other Council of Europe bodies to appoint a representative to the Committee of the Parties after consulting the latter.
- 3 Representatives of civil society, and in particular non-governmental organisations, may be admitted as observers to the Committee of the Parties following the procedure established by the relevant rules of the Council of Europe.
- 4 Representatives appointed under paragraphs 1 to 3 above shall participate in meetings of the Committee of the Parties without the right to vote.

slik avtale med, kan den anse denne konvensjon som rettslig grunnlag for utlevering eller gjensidig rettslig bistand i straffesaker med hensyn til handlinger fastsatt som straffbare etter denne konvensjon.

4. Hver part skal bestrebe seg på å integrere forebygging og bekjempelse av seksuell utnytting og seksuelt misbruk av barn i programmer for utviklingsbistand rettet mot tredjestater.

Kapittel X – Overvåkningsmekanisme

Artikkel 39 – Partskomiteen

1. Partskomiteen skal bestå av representanter for konvensjonspartene.
2. Partskomiteen skal sammenkalles av Europarådets generalsekretær. Dens første møte skal finne sted innen ett år etter at denne konvensjon er trådt i kraft for den tiende signatar som har ratifisert den. Komiteen skal deretter komme sammen på anmodning fra minst en tredjedel av partene eller fra generalsekretæren.
3. Partskomiteen skal vedta sin forretningsorden.

Artikkel 40 – Andre representanter

1. Europarådets parlamentarikerforsamling, kommissæren for menneskerettigheter, Europarådets komité for kriminalsaker (CDPC), samt andre relevante mellomstatlige komiteer innenfor rammen av Europarådet, skal hver oppnevne en representant til partskomiteen.
2. Ministerkomiteen kan gi andre organer i Europarådet anledning til å oppnevne en representant til partskomiteen, etter å ha rådspurt sistnevnte.
3. Representanter for sivilsamfunnet, og særlig ikke-statlige organisasjoner, kan gis adgang til delta i partskomiteen som observatører etter den framgangsmåte som er fastsatt i Europarådets bestemmelser om dette.
4. Representanter oppnevnt etter nr. 1–3 skal delta på partskomiteens møter uten stemmerett.

Article 41 – Functions of the Committee of the Parties

- 1 The Committee of the Parties shall monitor the implementation of this Convention. The rules of procedure of the Committee of the Parties shall determine the procedure for evaluating the implementation of this Convention.
- 2 The Committee of the Parties shall facilitate the collection, analysis and exchange of information, experience and good practice between States to improve their capacity to prevent and combat sexual exploitation and sexual abuse of children.
- 3 The Committee of the Parties shall also, where appropriate:
 - a facilitate the effective use and implementation of this Convention, including the identification of any problems and the effects of any declaration or reservation made under this Convention;
 - b express an opinion on any question concerning the application of this Convention and facilitate the exchange of information on significant legal, policy or technological developments.
- 4 The Committee of the Parties shall be assisted by the Secretariat of the Council of Europe in carrying out its functions pursuant to this article.
- 5 The European Committee on Crime Problems (CDPC) shall be kept periodically informed regarding the activities mentioned in paragraphs 1, 2 and 3 of this article.

*Chapter XI – Relationship with other international instruments***Article 42 – Relationship with the United Nations Convention on the Rights of the Child and its Optional Protocol on the sale of children, child prostitution and child pornography**

This Convention shall not affect the rights and obligations arising from the provisions of the United Nations Convention on the Rights of the Child and its Optional Protocol on the sale of children, child prostitution and child pornography, and is intended to enhance the protection afforded by them and develop and complement the standards contained therein.

Artikkel 41 – Partskomiteens oppgaver

1. Partskomiteen skal overvåke gjennomføringen av denne konvensjon. Partskomiteens forretningsorden skal fastsette framgangsmåten for vurdering av gjennomføringen av denne konvensjon.
2. Partskomiteen skal legge forholdene til rette for innhenting, analyse og utveksling av opplysninger, erfaringer og god praksis mellom statene for å sette dem bedre i stand til å forebygge og bekjempe seksuell utnytting og seksuelt misbruk av barn.
3. Partskomiteen skal også, når det er hensiktsmessig:
 - a. legge til rette for eller bedre den faktiske bruken og gjennomføringen av denne konvensjon, blant annet ved å identifisere eventuelle problemer og virkningene av erklæringer eller forbehold etter denne konvensjon,
 - b. uttale seg om alle spørsmål knyttet til anvendelsen av denne konvensjon, og lette utvekslingen av informasjon om rettslig, politisk eller teknologisk utvikling av betydning.
4. Europarådets sekretariat skal bistå partskomiteen i arbeidet med oppgaver etter denne artikkel.
5. Europarådets komité for kriminalsaker (CDPC) skal informeres jevnlig om de aktiviteter som er nevnt i nr. 1, 2 og 3 i denne artikkel.

*Kapittel XI – Forholdet til andre internasjonale avtaler***Artikkel 42 – Forholdet til De forente nasjoners konvensjon om barnets rettigheter og Valgfri protokoll om salg av barn, barneprostitusjon og barnepornografi**

Denne konvensjon berører ikke de rettigheter og forpliktelser som følger av bestemmelsene i De forente nasjoners konvensjon om barnets rettigheter og dens valgfrie protokoll om salg av barn, barneprostitusjon og barnepornografi, og er ment å skulle styrke den beskyttelse som disse avtaler gir, og å videreutvikle og utfylle deres bestemmelser.

Article 43 – Relationship with other international instruments

- 1 This Convention shall not affect the rights and obligations arising from the provisions of other international instruments to which Parties to the present Convention are Parties or shall become Parties and which contain provisions on matters governed by this Convention and which ensure greater protection and assistance for child victims of sexual exploitation or sexual abuse.
- 2 The Parties to the Convention may conclude bilateral or multilateral agreements with one another on the matters dealt with in this Convention, for purposes of supplementing or strengthening its provisions or facilitating the application of the principles embodied in it.
- 3 Parties which are members of the European Union shall, in their mutual relations, apply Community and European Union rules in so far as there are Community or European Union rules governing the particular subject concerned and applicable to the specific case, without prejudice to the object and purpose of the present Convention and without prejudice to its full application with other Parties.

*Chapter XII – Amendments to the Convention***Article 44 – Amendments**

- 1 Any proposal for an amendment to this Convention presented by a Party shall be communicated to the Secretary General of the Council of Europe and forwarded by him or her to the member States of the Council of Europe, any signatory, any State Party, the European Community, any State invited to sign this Convention in accordance with the provisions of Article 45, paragraph 1, and any State invited to accede to this Convention in accordance with the provisions of Article 46, paragraph 1.
- 2 Any amendment proposed by a Party shall be communicated to the European Committee on Crime Problems (CDPC), which shall submit to the Committee of Ministers its opinion on that proposed amendment.
- 3 The Committee of Ministers shall consider the proposed amendment and the opinion submitted by the CDPC and, following consultation with the non-member States Parties to this Convention, may adopt the amendment.

Artikkel 43 – Forholdet til andre internasjonale avtaler

1. Denne konvensjon berører ikke de rettigheter og forpliktelser som følger av andre internasjonale avtaler der konvensjonspartene er eller kommer til å bli part, og som har bestemmelser på områder som omfattes av denne konvensjon og gir større beskyttelse og hjelp til barn som er ofre for seksuell utnyttning eller seksuelt misbruk.
2. Konvensjonspartene kan inngå bilaterale eller multilaterale avtaler seg imellom om spørsmål som er omhandlet i denne konvensjon, for det formål å utfylle eller styrke konvensjonens bestemmelser eller lette gjennomføringen av dens prinsipper.
3. Parter som er medlem av Den europeiske union skal i sine gjensidige forbindelser anvende Det europeiske fellesskaps og Den europeiske unions regler, i den grad det finnes regler i Fellesskapet eller Unionen om det aktuelle emnet som kommer til anvendelse i det konkrete tilfellet, uten at dette berører denne konvensjons gjenstand og formål, og med forbehold om at den får full anvendelse for andre parter.

*Kapittel XII – Endring av konvensjonen***Artikkel 44 – Endringer**

1. Ethvert forslag fra en part om endring av denne konvensjon, skal oversendes til Europarådets generalsekretær og videresendes til Europarådets medlemsstater, enhver signatar, enhver stat som er part, Det europeiske fellesskap, enhver stat som er gitt anledning til å undertegne denne konvensjon i samsvar med bestemmelsene i artikkel 45 nr. 1, og enhver stat som har anledning til å tiltre denne konvensjon i samsvar med bestemmelsene i artikkel 46 nr. 1.
2. Ethvert endringsforslag fra en part skal oversendes Europarådets komité for kriminalspørsmål (CDPC), som skal legge sin uttalelse om endringen fram for Ministerkomiteen.
3. Ministerkomiteen skal vurdere endringsforslaget og uttalelsen fra CDPC og kan vedta endringen etter å ha rådspurt ikke-medlemsstater som er part i denne konvensjon.

4 The text of any amendment adopted by the Committee of Ministers in accordance with paragraph 3 of this article shall be forwarded to the Parties for acceptance. 5 Any amendment adopted in accordance with paragraph 3 of this article shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of one month after the date on which all Parties have informed the Secretary General that they have accepted it.	4. Teksten til alle endringer som er vedtatt av Ministerkomiteen i samsvar med nr. 3 i denne artikkel, skal oversendes partene til godkjenning. 5. Enhver endring som er vedtatt i samsvar med nr. 3 i denne artikkel, skal tre i kraft den første dag i måneden som følger etter et tidsrom på en måned etter den dag alle parter har underrettet generalsekretæren om at de har godkjent endringen.

Chapter XIII – Final clauses

Article 45 – Signature and entry into force

- 1 This Convention shall be open for signature by the member States of the Council of Europe, the non-member States which have participated in its elaboration as well as the European Community.
- 2 This Convention is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.
- 3 This Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which 5 signatories, including at least 3 member States of the Council of Europe, have expressed their consent to be bound by the Convention in accordance with the provisions of the preceding paragraph.
- 4 In respect of any State referred to in paragraph 1 or the European Community, which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 46 – Accession to the Convention

- 1 After the entry into force of this Convention, the Committee of Ministers of the Council of Europe may, after consultation of the Parties to this Convention and obtaining their unanimous consent, invite any non-member State of the Council of Europe, which has not participated in the elaboration of the Convention, to accede to this Convention by a decision taken by the majority provided for in Article 20.d of the Statute of the Council of Europe, and by

Kapittel XIII – Sluttbestemmelser

Artikkel 45 – Undertegning og ikrafttredelse

1. Denne konvensjon skal være åpen for undertegning for Europarådets medlemsstater, for ikkemedlemsstater som har deltatt i utarbeidelsen av konvensjonen, og for Det europeiske fellesskap.
2. Denne konvensjon skal ratifiseres, godtas eller godkjennes. Ratifikasjons-, godtakene- eller godkjenningssdokumentene skal deponeres hos Europarådets generalsekretær.
3. Denne konvensjon skal tre i kraft den første dag i måneden som følger etter et tidsrom på tre måneder etter den dag fem signatarer, hvorav minst tre er medlemsstater i Europarådet, har gitt sitt samtykke til å være bundet av konvensjonen i samsvar med bestemmelsene i nr. 2.
4. For enhver stat som er nevnt i nr. 1, eller Det europeiske fellesskap, som på et senere tidspunkt gir sitt samtykke til å være bundet av konvensjonen, skal den tre i kraft den første dag i måneden som følger etter et tidsrom på tre måneder etter den dag dens ratifikasjons-, godtakene- eller godkjenningssdokument deponeres.

Artikkel 46 – Tiltredelse til konvensjonen

1. Etter at denne konvensjon er trådt i kraft, kan Europarådets ministerkomité etter å ha rådført seg med konvensjonsstatene og med deres enstemmige samtykke, gi en stat som ikke er medlem av Europarådet og som ikke har deltatt i utarbeidelsen av konvensjonen, anledning til å tiltre denne konvensjon, ved en beslutning som treffes med det flertall som er fastsatt i artikkel 20 bokstav d i Europarådets vedtekter, og ved enstemmighet

unanimous vote of the representatives of the Contracting States entitled to sit on the Committee of Ministers.

- 2 In respect of any acceding State, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of deposit of the instrument of accession with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 47 – Territorial application

- 1 Any State or the European Community may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories to which this Convention shall apply.
- 2 Any Party may, at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Convention to any other territory specified in the declaration and for whose international relations it is responsible or on whose behalf it is authorised to give undertakings. In respect of such territory, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.
- 3 Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 48 – Reservations

No reservation may be made in respect of any provision of this Convention, with the exception of the reservations expressly established. Any reservation may be withdrawn at any time.

Article 49 – Denunciation

- 1 Any Party may, at any time, denounce this Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.
- 2 Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expira-

blant representantene for de konvensjonsstater som har rett til å delta i Ministerkomiteen.

2. For en stat som tiltrer konvensjonen, skal den tre i kraft den første dag i måneden som følger etter et tidsrom på tre måneder etter den dag tiltredelsesdokumentet deponeres hos Europarådets generalsekretær.

Artikkel 47 – Territorial anvendelse

1. Enhver stat, eller Det europeiske fellesskap, kan på tidspunktet for undertegning eller når den deponerer sitt ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokument, angi for hvilket territorium eller hvilke territorier denne konvensjon skal gjelde.
2. Enhver part kan på ethvert senere tidspunkt ved en erklæring rettet til Europarådets generalsekretær utvide anvendelsen av denne konvensjon til å omfatte andre territorier som er angitt i erklæringen og for hvis internasjonale forbindelser den er ansvarlig eller på hvis vegne den er bemyndiget til å påta seg forpliktelser. For et slikt territorium skal konvensjonen tre i kraft den første dag i måneden som følger etter et tidsrom på tre måneder etter den dag generalsekretæren mottar erklæringen.
3. En erklæring som avgis i samsvar med de to foregående ledd, kan med hensyn til et territorium angitt i erklæringen trekkes tilbake ved en underretning rettet til Europarådets generalsekretær. Tilbaketrekingen skal få virkning den første dag i måneden som følger etter et tidsrom på tre måneder etter den dag generalsekretæren mottar underretningen.

Artikkel 48 – Forbehold

Det kan ikke tas noe forbehold mot noen bestemmelse i denne konvensjon, med unntak av forbehold som er uttrykkelig nevnt. Ethvert forbehold kan til enhver tid trekkes tilbake.

Artikkel 49 – Oppsigelse

1. Enhver part kan til enhver tid si opp denne konvensjon ved underretning rettet til Europarådets generalsekretær.
2. Oppsigelsen skal få virkning den første dag i måneden som følger etter et tidsrom på tre

tion of a period of three months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

måneder etter den dag generalsekretæren mottar underretningen.

Article 50 – Notification

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe, any State signatory, any State Party, the European Community, any State invited to sign this Convention in accordance with the provisions of Article 45 and any State invited to accede to this Convention in accordance with the provisions of Article 46 of:

- a any signature;
- b the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- c any date of entry into force of this Convention in accordance with Articles 45 and 46;
- d any amendment adopted in accordance with Article 44 and the date on which such an amendment enters into force;
- e any reservation made under Article 48;
- f any denunciation made in pursuance of the provisions of Article 49;
- g any other act, notification or communication relating to this Convention.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at Lanzarote, this 25th day of October 2007, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe, to the non-member States which have participated in the elaboration of this Convention, to the European Community and to any State invited to accede to this Convention.

Artikkel 50 – Underretning

Europarådets generalsekretær skal underrette Europarådets medlemsstater, enhver signatar, enhver stat som er part, Det europeiske fellesskap, enhver stat som har anledning til å undertegne denne konvensjon i samsvar med bestemmelsene i artikkel 45 og enhver stat som har anledning til å tiltre denne konvensjon i samsvar med bestemmelsene i artikkel 46, om:

- a. enhver undertegning,
- b. deponering av ethvert ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokument,
- c. enhver dag for denne konvensjons ikrafttredelse i samsvar med artikkel 45 og 46,
- d. enhver endring som er vedtatt i samsvar med artikkel 44 og tidspunktet for endringens ikrafttredelse,
- e. ethvert forbehold som er tatt etter artikkel 48,
- f. enhver annen handling, underretning eller meddelelse som gjelder denne konvensjon,
- g. ethvert forhold i henhold til bestemmelsene i artikkel 48.

Som en bekreftelse på dette har de undertegnede, som er behørig bemyndiget til det, undertegnet denne konvensjon.

Utferdiget på Lanzarote, 25. oktober 2007, på engelsk og fransk, med samme gyldighet for begge tekster, i ett eksemplar som skal deponeres i Europarådets arkiver. Europarådets generalsekretær skal oversende bekreftede kopier til hver medlemsstat i Europarådet, til de ikke-medlemsstater som har deltatt i utarbeidelsen av denne konvensjon, til Det europeiske fellesskap, og til enhver stat som har anledning til å tiltre denne konvensjon.

